

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2024

Kristýna Hávová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Český a francouzský mediální ohlas a kritická recepce
románu *Nevědění* Milana Kundery**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Kristýna Hávová

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: doc. Mgr. Radek Malý, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 29. 4. 2024

Kristýna Hávová

Bibliografický záznam

HÁVOVÁ, Kristýna. *Český a francouzský mediální ohlas a kritická recepce románu Nevědění Milana Kundery*. Praha, 2024. 73 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. Mgr. Radek Malý, Ph.D.

Rozsah práce: 118 316 znaků s mezerami

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá románem Milana Kundery *Nevědění* a jeho českým a francouzským mediálním ohlasem a kritickou recepcí. První část práce poskytuje teoretické ukotvení pro analyzované texty. Nejprve proto vymezuje pojmy literární kritika a recenze, dále nabízí biografický kontext tvorby Milana Kundery, který je rozdělen na české, francouzské a pozdější období v novém tisíciletí, a také představuje a interpretuje samotnou knihu *Nevědění*. Poté se přes charakteristiku francouzských a českých médií, rozdělených na kulturní a literární, zpravodajská a publicistická a v případě těch francouzských i na regionální, ze kterých vychází zkoumaný ohlas, přesouvá k rozboru textů. Cílem práce je zmapovat, zanalyzovat, vyhodnotit a porovnat mediálně-kritické přijetí románu v Česku a ve Francii. Hlavní otázky, na které práce hledá odpověď, jsou proto: Jak vnímá a hodnotí román *Nevědění* francouzská a česká kritika? V jakých aspektech se liší, popřípadě shodují ohlasy v obou zemích? Jelikož kniha, ač napsána francouzsky, vyšla úplně poprvé v roce 2000 ve Španělsku, ve Francii pak o tři roky později na jaře 2003 a v českém překladu až na sklonku roku 2021, pozornost bude věnována i možnému vlivu, který časové rozdíly v publikování mohly na kritiku a interpretaci románu mít.

Abstract

This thesis deals with Milan Kundera's novel *Ignorance* and its Czech and French media response and critical reception. The first part of the thesis provides a theoretical anchor for the analyzed texts. Therefore, it first defines the terms literary criticism and review, then offers a biographical context of Milan Kundera's work, which is divided into Czech, French and later period in the new millennium, and also introduces and interprets the book *Ignorance*. Then, through the characterization of the French and Czech media, divided into cultural and literary, news and opinion, and in the case of the French ones, also regional media, on which the examined response is based, it moves on to the analysis of the texts. The thesis aims to map, analyze, evaluate and compare the media-critical reception of the novel in the Czech Republic and France. The main questions the thesis seeks to answer are therefore: How is the novel *Ignorance* perceived and evaluated by French and Czech critics? In what aspects do the responses differ or coincide in both countries? Since the book, although written in French, was first published in Spain in 2000, then in France three years later in the spring of 2003, and in Czech translation only at the end of 2021, attention will

also be paid to the possible influence that the time differences in publication may have had on the criticism and interpretation of the novel.

Klíčová slova

Milan Kundera, Nevědění, mediální ohlas, kritická recepce, česká média, francouzská média

Keywords

Milan Kundera, Ignorance, Media Response, Critical Reception, Czech Media, French Media

Title

**Czech and French Media Response and Critical Reception of Milan Kundera's Novel
*Ignorance***

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Mgr. Radku Malému, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce a cenné připomínky a nakladatelství Gallimard za poskytnutí podkladů k analýze francouzského mediálního ohlasu a kritické recepce.

Obsah

Úvod.....	2
1 Vymezení pojmů literární kritika a recenze	3
2 Biografický kontext tvorby Milana Kundery.....	4
2.1 Život a tvorba v Československu.....	4
2.2 Život a tvorba ve Francii.....	7
2.3 Pozdější Kunderův život v novém tisíciletí.....	9
3 Představení knihy <i>Nevědění</i>.....	10
4 Charakteristika vybraných médií k analýze.....	12
4.1 Francouzská média.....	12
4.1.1 Kulturní a literární média.....	12
4.1.2 Zpravodajská a publicistická média.....	14
4.1.3 Regionální média.....	18
4.2 Česká média.....	20
4.2.1 Kulturní a literární média.....	20
4.2.2 Zpravodajská a publicistická média.....	21
5 Analýza mediální ohlasu románu <i>Nevědění</i>.....	23
5.1 Mediální ohlas ve Francii.....	24
5.2 Mediální ohlas v Česku.....	39
5.3 Vyhodnocení a porovnání aspektů ohlasů v obou zemích.....	48
Závěr	52
Summary.....	54
Použitá literatura.....	56
Seznam příloh	71
Přílohy.....	72

Úvod

Diplomová práce se věnuje románu *Nevědění* spisovatele Milana Kundery. Román, který Kundera napsal v roce 2000 a poprvé vydal ve Španělsku, vyšel ve Francii v roce 2003, v českém překladu však s téměř dvacetiletým zpožděním až na sklonku roku 2021. Pojednává přitom o tématu pro Čechy blízkém. Sleduje životy dvou emigrantů, Ireny, která po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa odešla do Francie, a Josefa, který emigroval do Dánska, jejichž osudy se v průběhu děje několikrát protnou.

Teoretická část práce nejprve vymezí pojmy literární kritika a recenze, jejichž konkrétní podoby vztahující se k románu *Nevědění* budou rozebrány ve druhé části práce, dále představí život a dílo spisovatele Milana Kundery a samotnou knihu *Nevědění*. Poté se přes charakteristiku francouzských a českých médií, která jsou rozdělena do několika podkapitol, přesune k samotné kvalitativní tematické analýze vybraného mediálního ohlasu a kritické recepce románu v obou zemích.

Cílem práce není zhodnotit knihu samotnou, ale zmapovat, zanalyzovat, vyhodnotit a následně porovnat mediálně-kritické přijetí románu v Česku a ve Francii. Práce se proto pokusí odpovědět na to, jak přijala román *Nevědění* francouzská a česká kritika, a v jakých aspektech se liší, popřípadě shodují ohlasy v obou zkoumaných zemích. V potaz bude při zpracování brán i možný vliv časových rozdílů mezi prvním, francouzským a českým vydáním na kritiku a interpretaci románu.

S oběma zeměmi je literární velikán bezmezně spjat, proto je podnětem pro zpracování práce zájem zjistit, k jakým rozdílům a shodám dochází ve vnímání a chápání románu *Nevědění*, popřípadě i samotného Kundery mezi Francouzi a Čechy, dále získat kritičtější náhled na Kunderu a jeho tvorbu a v neposlední řadě vyzkoušet si delší dobu pracovat s daty ve francouzštině.

Oproti schválené tezi je ve finální verzi práce pozměněna její struktura. V případě charakteristiky médií i mediálního ohlasu a kritické recepce jsou nejdříve rozebrána média a ohlas francouzský, aby struktura lépe chronologicky korespondovala s vydáním knihy v jednotlivých zemích. Diplomová práce také oproti informacím uvedeným v tezi nepracuje s knihou Heleny Koskové *Milan Kundera*, která se zabývá převážně rozborem jeho díla ještě před vznikem románu *Nevědění*.

1 Vymezení pojmů literární kritika a recenze

Literární kritika je oblast literární vědy zahrnující žánry na pomezí publicistického, odborného a někdy i uměleckého stylu, která představuje, interpretuje a následně hodnotí hlavně soudobá literární díla, popřípadě nová vydání děl starších. Tak současnou literaturu dokáže zprostředkovat čtenáři a zároveň zpětně do určité míry ovlivnit autora a jeho tvorbu. (Vlašín et al. 1984, s. 190) Jejím cílem však není ani jednoho z uvedených pedagogizovat, jak ve svém eseji *Co je kritika, co není a k čemu je na světě* podrobně rozebírá Václav (Černý 1968, s. 53). Kritika by pak vždy měla mít oporu v kritikově znalosti kontextu díla, který přispívá k objektivizaci jeho hodnocení. (Lederbuchová 2002, s. 173)

Z historického hlediska literární kritika pochází z řeckého slova *kritikos*, tedy posuzovatel. (Lederbuchová 2002, s. 173) Její vznik lze datovat již do antického Řecka, její chápání i kritéria se však v průběhu času a s ohledem na různé národy přirozeně mění a liší (Vlašín et al. 1984, s. 190, 191), od důrazu na vědění přes příklon k estetickému hledisku až po strukturalistické a poststrukturalistické pojetí. (Halada a Osvaldová 2023, s. 141) Proto přestože dochází i ke kritice starších děl, jejich hodnota je posuzována současnými estetickými normami, která podmiňují zda je dílo schopné obstát v čase a současných podmínkách recepce. (Lederbuchová 2002, s. 173)

Literární recenze je žánrem literární kritiky (Vlašín et al. 1984, s. 191) a pochází z latinského *recenseo* či *rescensare*, tedy posuzovat nebo uvažovat. (Halada a Osvaldová 2023, s. 211) Často se jedná o první hodnocení určitého nového literárního díla, které je základem pro jeho další zkoumání a kritické studie, které vznikají až s časovým odstupem. Obsahuje základní bibliografické údaje a informuje o celkovém konceptu i jednotlivých složkách díla a jejich vztazích. Není výjimkou, že je recenze doplněna o pasáže posuzovaného textu. (Vlašín et al. 1984, s. 309) Měla by pak postihnout smysl díla a zasadit ho jak do kontextu autorovy tvorby, tak i do kontextu dobového. (Halada a Osvaldová 2023, s. 211)

Její vznik je možné datovat také do antiky, k rozvoji ale dochází až po vynálezu knihtisku. Pravidelně začal knihy recenzovat francouzský týdeník *Journal de Savants* v roce 1665. Od osvícenství je pak žánr recenze pevnou součástí literatury. (Vlašín et al. 1984, s. 309) V současnosti jsou kritické reflexe a recenze zastoupeny hlavně v kulturních a literárních periodikách. Z těch českých můžeme zmínit *Tvar*, *Host* nebo *Revolver Revue*. (Halada a Osvaldová 2023, s. 211) Mezi významná francouzská média zmíněného charakteru patří

například Lire, Quinzaines či Le Nouveau Recueil. Recenze a kritiky mohou být ale i součástí kulturních rubrik či příloh zpravodajských a publicistických médií. (Vlašín et al. 1984, s. 309)

2 Biografický kontext tvorby Milana Kundery

Milan Kundera se narodil 1. dubna roku 1929 v Brně a zemřel ve věku devadesáti čtyř let 11. července 2023 v Paříži. Proslavil se zejména jako spisovatel, byl ale také básníkem, dramatikem, publicistou a překladatelem. Následující kapitola rozebere jeho život v Česku i ve Francii a představí jeho dílo.

2.1 Život a tvorba v Československu

Milan Kundera se narodil do rodiny Milady Kunderové a klavíristy a rektora Janáčkovy akademie múzických umění Ludvíka Kundery. Právě otec ho odmala vedl k hudbě, což se později výrazně promítlo i do jeho literární tvorby. V roce 1947 se Kundera stal členem Svazu mládeže, odnože KSČ. O rok později, když nastoupil na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde začal studovat literární vědu a estetiku, pak došlo ke komunistickému převratu a Kundera jako devatenáctiletý student vstoupil do strany. V roce 1950 z ní však byl vyloučen, údajně za protistranické myšlení, a zároveň musel odejít z univerzity. Přestože komunistou zůstal a v roce 1956 byl do strany znovu přijat, v padesátých letech se od oficiální komunistické ideologie distancoval a s odstupem času se ke své počáteční víře v komunistický revolucionismus stavěl kriticky. (Brierre 2020, s. 29–35 a 56–61)

Později Kundera přešel na Filmovou akademii múzických umění, kde nejprve studoval filmovou režii a později scenáristiku. Školu dokončil v roce 1953 a začal na fakultě přednášet světovou literaturu. (Brierre 2020, s. 56–57 a 73) Nějakou dobu se živil i jako hudebník, ale pod vlivem svého bratrance básníka Ludvíka Kundery se přiklonil k literatuře. (Brierre 2020, s. 51) Počátky Kunderovy tvorby můžeme spatřit v politicky angažované poezii. V roce 1953 vydal první básnickou sbírku nesoucí název *Člověk, zahrada širá*, která byla i přes angažovanost kritizována jako skrytě protistranická. (Brierre 2020, s. 58) V roce 1955 pak vydal básnickou skladbu o Juliu Fučíkovi *Poslední máj*, která získala uznání nejen

v tuzemsku, ale i v zahraničí, a o dva roky později ještě sbírku milostné lyriky *Monology*, kde se podle (Janoušek et al. 2012, s. 135) začala projevovat jeho tendence k epice, polemice a provokativnosti. (Hoznauer a Richter 1991, s. 2) Právě *Monology* byly autorovým posledním básnickým počinem, a přestože na poezii jako takovou nezanevřel, od lyriky se v dalším období své tvorby snažil oprostit. (Brierre 2020, s. 44–46)

Po básnických začátcích se prosadil divadelní hrou *Majitelé klíčů*, která měla premiéru v roce 1962 na čtyřech jevištích, konkrétně v pražském Národním-Tylově divadle, Brně, Ostravě a Olomouci. (Janoušek et al. 2012, s. 273) Mezi jeho další významné divadelní hry dále patří *Ptákovina* z roku 1969 a *Jakub a jeho pán* inspirující se románem Denise Diderota *Jakub Fatalista*, jejíž premiéra v Divadle Na zábradlí byla v roce 1975 v Československu zakázána. (Voisine-Jechová a Haman 2005, s. 509) Hra se přesto uskutečnila na jevišti ústeckého Činoherního studia, Kunderovo autorství však bylo skryté. Poprvé byla oficiálně vydána až v roce 1981 ve francouzském překladu. (Kubíček et al. 2019, s. 65) Nutno podotknout, že ke své tvorbě před prozaickým obdobím se spisovatel stavěl kriticky a za relevantní považoval pouze své romány. Výjimku představují právě divadelní hra *Jakub a jeho pán* a pozdější kniha esejů *L'art du roman* z roku 1986. (Chvatík 2008, s. 29–30)

Jak už bylo naznačeno, hlavní Kunderovou doménou se stala próza. Podle (Kosková 1996, s. 92) prozaická tvorba Milana Kundery navazuje na renesanční, osvícenskou a racionalisticky orientovanou linii a reprezentuje tak v českém kontextu intelektualizovanou prózu. Ve svých dílech uplatňuje racionální analýzy, které však často následně ironizuje a nechává vyústit v paradox. Často příběhy staví na jednoduché myšlence, kterou obalí filozofickými úvahami. Jednou z klíčových otázek, kterou lze spatřit napříč Kunderovým dílem je pak „*nakolik může jedinec svobodnou volbou ovlivnit svůj osud a nakolik je lidský osud utvářen náhodou, politicko-sociální determinací a nepřekonatelnou propastí, která leží mezi úmyslem, činem a jeho následky*“. (Kosková 1996, s. 92)

Květoslav Chvatík popisuje hlavní téma Kunderova románového díla jako „*existenciální zkušenost Středoevropana s poválečnými dějinami a ztroskotáním mýtů evropské levice*“, která se intelektuální reflexí mění v příběhy a novou literární formu románu. Také upozorňuje na důležitost vnímání Kunderových románů jako celku, protože vykazují vnitřní jednotu – motivickou, tematickou, jazykového stylu, narativního konceptu a v důsledku i významového gesta. (Chvatík 2008, s. 13–15)

V jeho prvních cyklech povídek *Směšné lásky* (1963, Československý spisovatel), *Druhý sešit směšných lásek* (1965, Československý spisovatel) a *Třetí sešit směšných lásek* (1968, Československý spisovatel) – v roce 1970 pak byly upravené povídky poprvé vydány v rámci jedné knihy –, Kundera analyzoval motiv nezodpovědnosti z různých úhlů pohledu na neúspěšných milostných příbězích. (Voisine-Jechová a Haman 2005, s. 509) Sám autor *Směšné lásky* označoval za knihu, kterou měl ze svých počinů nejraději, protože podle jeho slov odráží nejšťastnější období jeho života. (Kosková 1996, s. 94–95)

Dominique Brierre v návaznosti na *Směšné lásky* o souboru povídek i dalších románech Kundery namítá, že spisovatel střízlivě nahlíží na komedii lidské touhy. „*Odkrývá nedorozumění, obavy, komplexy a narcistní lži skryté pod povrchem lidské sexuality a rozebírá, jak se v tomto ohledu chovají muži a jak ženy.*“ (Brierre 2020, s. 85)

Svůj první román *Žert* Milan Kundera vydal také v nakladatelství Československý spisovatel v roce 1967. V něm témata nezodpovědnosti, nenaplnění a zklamání opakuje. (Voisine-Jechová a Haman 2005, s. 509) Kniha se hlavně v zahraničí setkala s vřelým přijetím a byla označována jako jeden z nejvýznamnějších románů 20. století. (Kosková 1996, s. 95) Ve stejném roce Kundera také vystoupil na sjezdu Svazu československých spisovatelů, přičemž ve svém projevu apeloval mimo jiné na svobodu projevu umělců. (Brierre 2020, s. 120–121)

Spisovatel napsal i řadu esejů, úvah či studií. K jeho známým dílům uvedeného charakteru napsaných v době života v Československu patří stať *O sporech dědických* z padesátých let, která se obracela k významu avantgardy, zvláště tvorby básníka Guillaumea Apollinairea, pro vývoj moderního umění, literárně-vědní esej *Umění románu* (1960) nebo vlastenecká stať *Český úděl*, která se vztahovala k v pádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968 a českým dějinám obecně. (Hoznauer a Richter 1991, s. 20–26)

Poslední zmíněná úvaha publikovaná v časopise *Listy* vyvolala polemický střet mezi Kunderou a Václavem Havlem. Ten spisovateli odpověděl prostřednictvím časopisu *Tvář 2*, kde jeho tvrzení vyvrátil. Romanopisec vzápětí na Havla ještě jednou ostře reagoval v časopise *Host do domu*, v němž publikoval článek s názvem *Radikalismus a exhibicionismus*. Nutno podotknout, že odlišné názory těchto dvou výrazných osobností později vedly i k jejich odlišným osudům. (Brierre 2020, s. 146–151)

S koncem šedesátých let byl v té době již úspěšný spisovatel postupně vytlačen z veřejného života. Jako intelektuál, který se snažil režim kritizovat umírněně a

konstruktivně, se stal zkrátka nepřijatelným. V roce 1970 byl definitivně vyloučen z komunistické strany i ze Svazu československých spisovatelů. O dva roky později pak musel odejít i z FAMU, kde přednášel. Kundera si nějakou dobu přivydělával psaním astrologické rubriky pod pseudonymem, přičemž jeho knihy začaly mizet z knihkupectví a knihoven. (Brierre 2020, s. 151–153) Publikace dalších jeho románů, které v Československu ještě napsal, pak byla v zemi nejprve zakázána a vycházela v jiných jazycích. Patří mezi ně *Život je jinde* (1973, Gallimard, česky poprvé 1979, Sixty-Eight Publishers) a *Valčík na rozloučenou* (1976, Gallimard, česky poprvé 1979, Sixty-Eight Publishers). (Kosková 1996, s. 98–100)¹

2.2 Život a tvorba ve Francii

V roce 1975 Milan Kundera se svou ženou Věrou odjeli z Československa. Kundera využil pozvání z univerzity v bretaňském městě Rennes, kde přijal místo profesora literatury. Tehdy se ještě nedalo mluvit o emigraci, protože pozvání bylo pouze na dva roky. Po uplynutí doby však Kundera kvůli sledu událostí kolem Charty 77 neviděl návrat jako dobré východisko a na univerzitě mu prodloužili smlouvu na další rok. V roce 1979 byl nicméně zbaven československého státního občanství a už se vrátit nemohl. Dostal však nabídku vyučovat na univerzitě v Paříži a ve Francii zůstal. V roce 1981 mu pak bylo uděleno občanství francouzské. (Brierre 2020, s. 174–183)

Období po příjezdu do Francie spojoval romanopisec se slovy osvobození, dobrodružství nebo volnost. Co se týká francouzské kultury, Kundera k ní, hlavně ke klasické literatuře a filozofii, měl velmi blízko už v době života v Československu. Jak už bylo nastíněno, jeho prozaická tvorba navazuje na renesanční, osvícenskou a racionalisticky orientovanou tradici, podle Chvatíka to pak byl právě racionalismus francouzského osvícenství, který formoval Kunderův vztah k literatuře a umění. (Chvatík 2008, s. 87)

Zatímco Kundera ve Francii vyučoval a psal své eseje ve francouzštině, první tři romány napsal ještě v mateřském jazyce. (Kubíček et al. 2019, s. 12) Jeho dvorním nakladatelem se stal Gallimard a překladatelem François Kérel. Ten také do francouzštiny přeložil *Směšné lásky* a všechny Kunderovy romány, kromě *Žertu* a *Nesmrtelnosti*. (Brierre

¹ Všechny roky vydání Kunderových románů jsou sjednoceny podle údajů v knize KUBÍČEK, Tomáš, KUBÍČEK, Jaromír, SCARPETTA, Guy a ENTHOVEN, Jean-Paul, 2019. *Dílo Milana Kundery v překladech / Œuvre de Milan Kundera et sa traduction*. Brno: Moravská zemská knihovna. ISBN 978-80-7051-275-3.

2020, s. 160) Nutnou podotknout, že do roku 1990 první česká vydání Kunderových románů vycházela v exilovém nakladatelství manželů Škvoreckých v Torontu a sloužila tak hlavně české komunitě v zahraničí. V Česku jeho romány vycházely jen neoficiálně v určitých kruzích. (Kubíček et al. 2019, s. 64)

Prvním románem, který Kundera napsal ve Francii, byla *Kniha smíchu a zapomnění* (1978 Gallimard, česky poprvé 1981, Sixty-Eight Publishers). Podle Chvatíka je zde zřejmá autorova šestiletá odmlka signalizující přechod z jednoho života do druhého. (Chvatík 2008, s. 88–89) Další knihou je román *Nesnesitelná lehkost bytí* (francouzsky 1984 Gallimard, česky poprvé 1985, Sixty-Eight Publishers). Od roku 1985 spisovatel pak po dobu zhruba dvou let kvůli nepřesným a zkresleným překladům revidoval francouzské verze svých starších románů. (Kubíček et al. 2019, s. 12) Podle (Brierre 2020, s. 187) chtěl, aby při překladu do ostatních jazyků mohla být použita ať už česká, nebo francouzská verze jeho knih, a aby byly zkrátka co možná nejvíce identické.

Nesmrtelnost (francouzsky 1990 Gallimard, česky poprvé 1993, Atlantis) je spisovatelovým posledním románem, který napsal v češtině. Ten, jak už bylo výše v textu uvedeno, nepřeložil z důvodu vytíženosti François Kérel, ale Eva Blochová. Kérel se však v životopisu napsaném Jeanem-Dominiquem Brierrem domnívá, že by se za překladem mohl skrývat sám Kundera, jemuž bylo téma mystifikace blízké. (Brierre 2020, s. 189)

Další romány už Kundera napsal ve francouzštině. Jedná se o tyto čtyři knihy *La Lenteur* (*Pomalost*, 1994, Gallimard), *L'Identité* (*Totožnost*, 1997, Gallimard), *L'Ignorance* (*Nevědění*, poprvé španělsky 2000, Tusquets, 2003, Gallimard) a *La Fête de l'insignificance* (*Slavnost bezvýznamnosti*, poprvé italsky 2013, Adelphi, 2014, Gallimard). První dva zmíněné romány česky doposud nevyšly. *Nevědění* vyšlo v tuzemsku v roce 2021, *Slavnost bezvýznamnosti* pak o rok dříve. Oba přeložila Anna Kareninová. (Kubíček et al. 2019, přehled vydání v jednotlivých jazycích)

Mezi jeho další významné francouzsky napsané texty pak patří soubor esejů *L'art du roman* (*Umění románu*, 1986), kde Kundera popsal své pojetí prózy – příklon k fenoménu středoevropské románové tradice, důraz na úvahové prvky a ústup dějovosti a popisnosti (Janoušek et al. 2012, s. 382). Dále se jedná o *Les testaments trahis* (*Zrazené testamenty*, 1993), *Le Rideau* (*Opona*, 2005) nebo *Une Rencontre* (*Setkání*, 2009). (Kubíček et al. 2019, s. 65)

2.3 Pozdější Kunderův život v novém tisíciletí

Kundera se rozhodl ve Francii zůstat i po pádu komunistického režimu. V některých rozhovorech uváděl, že návrat by pro něj byl druhou emigrací, na kterou by neměl sílu. Přesto téma návratu tvořilo v jeho tvorbě významné místo. Zhruba od poloviny 80. let se také téměř přestal objevovat a vyjadřovat na veřejnosti. (Brierre 2020, s. 267–270 a 281)

Událost spojená s Kunderovým životem, která silně rezonovala českým i mezinárodním prostředím v novém tisíciletí, je kauza Kunderova udání z 14. března roku 1950. V roce 2008 v říjnovém dvačtyřicátém čísle informoval týdeník Respekt o tom, že Kundera ve zmíněném roce nahlásil Státní bezpečnosti agenta-chodce Miroslava Dvořáčka. Ten následně strávil čtrnáct let ve vězení. Kundera byl v té době jednadvacetiletým studentem a byl právě vyloučen z komunistické strany. (Přibán 2021, s. 13)

Případ podle textu Jiřího Přibáně v knize *Český spor o Milana Kunderu* doprovází hned několik nejasností. Redaktor Respektu Petr Třešňák tehdy informaci získal od pracovníka Ústavu pro studium totalitních režimů Adama Hradilka (zároveň spoluautor článku) a zveřejnili ji i přesto, že od Kundery nezískali jakékoliv vyjádření. Také se ukázalo, že Iva Militká, u které měl Dvořáček v osudný den zůstat na koleji, je Hradilkovou příbuznou. Dále se spekulovalo i o tom, že Dvořáček nahlásil sám přítel a později i manžel Militké Dlask, který o něm měl říct spolužákovi Kunderovi. (Přibán 2021, s. 13–15)

Tuto verzi podpořil například jejich společný spolužák literární historik Zdeněk Pešat, podle nějž Dlask v prohlášení použil Kunderovy osobní údaje. Další nesrovnalostí je neodpovídající čas vzniku zprávy, kterou po zveřejnění článku v Respektu odhalil bývalý policista Alois Pašek a ke které se časopis nikdy nevyjádřil. V závěru se ohradil i sám spisovatel, který podle svých slov neměl s událostí nic společného. (Přibán 2021, s. 15) O pravosti udání naopak nepochybuje autor nejnovější Kunderovy biografie, která vzbudila značnou kontroverzi, Jan Novák. Kundera se podle něj mimo jiné přiznal prostřednictvím svého románu *Život je jinde*, v němž jde básník Jaromil udat třídního nepřítele na policii. (Vitvar 2020) Nutno podotknout, že Kunderova vina nebyla nikdy prokázána.

Další významnou událostí bylo navrácení Kunderova českého občanství v roce 2019, které přijal od českého velvyslance v Paříži. V roce 2023, příhodně na autorovy 94. narozeniny, pak v Brně otevřela Knihovna Milana Kundery. Ta je součástí Moravské zemské knihovny a obsahuje Kunderovo dílo v desítkách překladů, dále jeho kritiky, knihy o něm samotném a další materiály. (Moravská zemská knihovna 2024)

3 Představení knihy *Nevědění*

Nevědění je třetím francouzsky psaným a zároveň předposledním románem Milana Kundery. Úplně poprvé nicméně vyšel v roce 2000 ve španělštině. Ve francouzštině pak v nakladatelství Gallimard vyšel až v roce 2003 a v tuzemsku byl publikován po osmnácti letech koncem roku 2021 v překladu Anny Kareninové. Celkem má sto dvacet šest vydání v třiceti osmi jazycích. (Kubíček et al. 2019, s. 66)

Ústředním tématem je obtíž návratu lidí, kteří opustili svoji rodnou zemi a nový domov našli v zahraničí. Jedná o první francouzsky psaný román, v němž se Kundera vrátil do Čech, prostředím i postavami. Formálně pak navazuje na strukturu Kunderových francouzsky psaných knih. Je rozdělen do padesáti kratších kapitol, přesto se co do komplexnosti podle Chvatíka vyrovná Kunderovým česky psaným románům. (Chvatík 2008, s. 139–140)

Děj sleduje životy dvou emigrantů, kteří po vpádu vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 opustili Československo. Irena se se svým mužem usadila v Paříži, Josef v Dánsku, kde se oženil – oba jejich partneři zemřeli. Po sametové revoluci se hlavní protagonisté vracejí na návštěvu do rodné země a čelí dvacetileté proměně prostředí i lidí v něm, které kdysi znali. Při cestě se navíc potkají v letadle a zjišťují, že se nevidí poprvé. Na konci děje se setkají ještě jednou na schůzce v hotelu, kde však vyjde najevo, že jejich setkání z minulosti si pamatuje pouze Irena. (Kundera 2021) „*Vypravěč před námi rozvíjí jemnou tkáň sblížování a oddalování, pochopení a nepochopení, vzpomínek a zapomnění.*“ (Chvatík 2008, s. 141)

Do děje vstupuje řada vedlejších postav, Irenina matka, která ji dusí a notuje si s jejím druhým manželem Švédem Gustafem. Ten začal v Praze po revoluci nadšeně podnikat a kontextu města, které ještě nedávno svíral komunistický režim, úplně nerozumí. Dalšími postavami jsou Irenina dávná přítelkyně Milada, která je zároveň Josefovou dívkou z mládí, Josefův bratr a také jeho přítel N, který mu kdysi pomohl. Tyto postavy nutí Irenu a Josefa přemýšlet o minulosti, o tom, jací byli před emigrací a jaký život si vybudovali v nové zemi. (Chvatík 2008, s. 140–141) V průběhu děje pak oba zjišťují, že vrátit se po letech strávených v novém domově, se jeví jako nemožné.

Na dvou hlavních protagonistech tak autor ilustruje nemožnost návratu do vlasti. Jako by lidé uvízli rozpolceni mezi dvěma životy, dvěma zkušenostmi, které se navzájem nemohou pochopit. Přátelé v novém domově se jich ptají, proč se nevrátí do své rodné země.

V rodné zemi jim ale, zdá se, nikdo nerozumí a ani se o to nesnaží. (Chvatík 2008, s. 139) (Hajji 2023, s. 374) namítá, že jejich „*bohatá identita je vnímána jak v zemi jejich původu, tak v zemi jejich přijetí jako znak zrady*“.

Kundera však téma pojímá komplexně a prostřednictvím příběhu se zároveň snaží vyvrátit tradiční vnímání emigrace jako tragédie. „*Zejména se snaží zbavit emigraci její sentimentální, lyrické a politické dimenze.*“ (Hajji 2023, s. 366–371) Protagonisté si uvědomují, že je pro ně emigrace dost možná osvobozením, že v zemi, která se stala jejich novým domovem, se cítí dobře, a že negativní vnímání odchodu do ciziny možná vyvolalo hlavně negativní vnímání emigrace jejich okolím. Ve zkratce tak „*návrat do rodné země exil posiluje*“ (Hajji 2023, s. 366–371) „*Kundera vytrvale boří zažitou představu nešťastného emigranta nepochybně proto, že sám vždy odmítal nahlížet svůj osud jako osud oběti.*“ (Brierre 2020, s. 278)

Jako symbol návratu spisovatel v románu využívá odysseovského mýtu. Odysseus, ithacký král, se vrací z Trojské války a přes všechny strasti, které ho na dlouholeté cestě potkají, se vrací na rodný ostrov. A i přes to, že ho nejprve nepoznali, si nachází svoji cestu zpět, i když možná za cenu života v neporozumění. (Chvatík 2008, s. 139) V případě Kunderova *Odyssea* se však velký návrat nekoná. Piotr Sadkowski namítá, že se autor nesnaží obnovit existenční celistvost protagonistů. „*Kunderův Odysseus nebuduje nový svět, kde by se mísily, částice totožnosti spojené s rodným prostředím a částice navršené při putování světem, je totiž zcizen sám sobě, odsouzen k mlčení, k nemožnosti sdělit, k nepřiběhu.*“ (Sadkowski 2012, s. 249–250) Chvatík pak namítá, že *Nevědění* přispívá k pochopení skutečnosti, že člověk, který našel domov v jiné zemi, má buď domovy dva, nebo žádný, protože jeho domovem je stesk po jednoznačnosti. (Chvatík 2008, s. 145)

Na závěr kapitoly za zmínku stojí fakt, že Kundera jasně odděloval svůj život od svého díla, přičemž kladl důraz na druhé zmíněné. Odmítal biografický přístup ke svým románům, protože je vnímal jako autonomní uměleckou formu. (Chvatík 2008, s. 28) Co se týká vztahu Kunderova života a jeho literárních postav, ztotožnění z jakoukoliv z nich odmítal. Sám své postavy viděl jako své vlastní možnosti, které nedoznaly skutečnosti, které překročily hranici, jíž on jen obešel. (Chvatík 2008, s. 25–26) Francouzský spisovatel Guy Scarpetta se však v knize *Dílo Milana Kundery v překladech / Œuvre de Milan Kundera et sa traduction* domnívá, že právě *Nevědění* je Kunderovým nejvíce autobiografickým románem. (Kubíček et al. 2019, s. 17)

4 Charakteristika vybraných médií k analýze

Následující kapitola přiblíží vybraná média, z jejichž textů vychází analyzovaný ohlas. Nejprve budou představena média francouzská, poté česká.

4.1 Francouzská média

Francouzská média jsou rozdělena do tří podkapitol, a to kulturní a literární média, zpravodajská a publicistická média a regionální média, seřazeny jsou pak abecedně. V případě, že se před názvem nachází určitý člen, médium je zařazeno pod písmeno L a konkrétní pořadí určuje název, který za ním stojí. Nutno podotknout, že v rámci analýzy ohlasu se objeví i rozbor textů z platforem, které nejsou do podkapitol zařazeny, protože se vyznačují jistými specifiky nebo byly přetvořeny do zcela odlišné podoby oproti té, kterou měly v době publikace textů v návaznosti na vydání *Nevědění* ve Francii, popřípadě již zcela zanikly.

Jedná se o organizaci Accociation pour la diffusion de la pensée française, bývalý tříměsíčník francouzského ministerstva zahraničí Label France, webovou stránku organizace Force Ouvrière, lyonský literární měsíčník Le Bulletin des Lettres, nedělník Centre France Dimanche a deník Métro.

Co se týká samotné charakteristiky jednotlivých médií, často je o něco stručnější než v případě médií českých a to jak z důvodu jejich většího počtu, tak z důvodu nižší dostupnosti informací ze strany některých francouzských médií, případně jejich vlastníků. Základní obraz pro představu o tom, v jakém médiu daný text vznikl, se však snaží podat v každém případě.

4.1.1 Kulturní a literární média

aVoir-aLire

Jedná se o internetový server, který zprostředkovává aktuality ze světa kultury a publikuje kritiky nových knih, filmů či seriálů. (aVoir-aLire nedatováno)

Le français dans le monde

Časopis je určený učitelům francouzštiny na celém světě. Vznikl v roce 1961 a přináší vzdělávací a kulturní aktuality z frankofonního světa. (Le français dans le monde nedatováno)

Les Inrockuptibles

Zkráceně se pro kulturní magazín používá název Les Inrocks. V současnosti vychází jako tištěný měsíčník, který funguje i online. Dříve se zaměřoval hlavně na rockovou hudbu, dnes nabízí novinky i ze světa filmu nebo literatury. (Les Inrockuptibles nedatováno)

Le Nouveau Recueil

Internetový literárněkritický časopis byl založen v roce 1984 pod názvem Recueil. Pod současným jménem pak funguje od roku 1995. Do roku 2008 vycházel jako čtvrtletník v tištěné podobě, nyní funguje pouze v internetovém prostředí. Kromě kritik publikuje i nejrůznější studie či autorské texty. (Le Nouveau Recueil ©2019)

La (Nouvelle) Quinzaine littéraire / Quinzaines

Čtrnáctideník založili pod původním názvem La Quinzaine littéraire v roce 1966 François Erval a Maurice Nadeau. V roce 2013 byl přejmenován na La Nouvelle Quinzaine littéraire a v roce 2019 pouze na Quinzaines. Zprostředkovává především kritiky literárních děl. (Quinzaines nedatováno)

L'OURS

V době vydání Kunderova románu *Nevědění* se podle dostupných informací jednalo o socialistický kulturní měsíčník zaměřující se na uměleckou kritiku, včetně literatury. Vznikl jako součást centra teoretického a historického výzkumu (office universitaire de recherche socialiste), které založil Guy Mollet. V současnosti se zaměřuje na všechna společenská témata, od kulturních přes politická po ekonomická. (L'OURS ©2021)

Lire Magazine

Měsíčník v tištěné podobě zprostředkovává aktuality, kritiky, rozhovory nebo reportáže ze světa literatury. Od roku 2020 vlastní konkurenta Le Nouveau Magazine littéraire (původně Le Magazine littéraire do roku 2017), rozebírané texty tak v roce 2003

vyšly ještě v každém médiu zvlášť. (Lire Magazine ©2024) V praktické části jsou pak recenze z obou periodik pod Lire Magazine.

Revue des Deux Mondes

Kulturní a literární měsíčník založili v roce 1829 Prosper Mauroy et Pierre de Ségur-Dupeyron. Původně byl vytvořen se záměrem informačně propojit Francii se Spojenými státy americkými. (Revue des Deux Mondes nedatováno)

Télérama

Télérama je kulturní tištěný týdeník a zároveň web, který se orientuje na hudbu, literaturu nebo třeba divadlo. Spadá pod Groupe Le Monde. (Télérama ©2024)

4.1.2 Zpravodajská a publicistická média

Avantages

Avantages je lifestylový magazín zaměřující se na ženy. Vznikl v roce 1988, vychází jednou měsíčně a funguje i online. Zpracovává například témata z oblasti cestování, módy, vaření nebo tipy ohledně zdraví a stravování. V rámci kulturní rubriky přináší i recenze knih. (Avantages nedatováno)

Commentaire

Časopis Commentaire byl založen v roce 1978 jako čtvrtletník. Zaměřuje se na komentování aktuálního dění z oblastí společenských věd a mezinárodních otázek. Jeho součástí je i kulturní rubrika. Souběžně s tištěným číslem vychází obsah i na webu. (Commentaire ©2024)

Esprit

Esprit založil v roce 1932 Emmanuel Mounier. Vychází v tištěné podobě i online jako měsíčník. Nabízí komentování aktuálního dění, analýzy, ale i umělecké a literární kritiky. (Esprit nedatováno)

ÉTVDES

Časopis Études má čtyři hlavní rubriky: mezinárodní, společenskou, náboženskou a kulturní. Vychází jak v tištěné, tak online podobě. Jeho historie spadá až do roku 1856, kdy byl založen dvěma jezuitami, především jako revue pojednávající o teologii, filozofii a historii. Jeho současným šéfredaktorem je François Euvé. (ÉTVDES nedatováno)

France-Soir

France-Soir ve své původní podobě byl tradiční francouzský večerník založený v roce 1944, V roce 2011 přešel jako první francouzský deník výhradně do online prostředí. O rok později přesto došlo k jeho zániku. (ČT24 2012) Jako online platforma znovu začal fungovat v roce 2016, v posledních letech byl však jeho obsah často kritizován.

Charlie Hebdo

Charlie Hebdo je nezávislý satirický týdeník vycházející v tištěné podobě, kterou doplňuje obsah na webu. Zabývá se politickými či společenskými tématy. Co se týká jeho historie, v roce 1960 vznikl měsíčník Hara-Kiri, který se o devět let později přeměnil na týdeník a k němu začal vycházet měsíčník Charlie. Jen o rok později byl týdeník zakázán a nahradil ho týdeník Charlie Hebdo. (Charlie Hebdo nedatováno)

La Croix

Deník vychází od roku 1883 a zabývá se aktuálním děním, přičemž je nábožensky zaměřen. Je rozdělen do pěti sekcí, a to domácí, zahraniční, ekonomické, náboženské a kulturní. Kromě tištěné verze funguje i online a spadá pod skupinu Bayard. (Bayard ©2024)

L'Express

Týdeník L'Express byl původně založen v roce 1953 jako týdenní příloha novin Les Echos. V současnosti se zaměřuje na zahraniční, politické nebo společenské zprávy. Profiluje se jako středopravicový a vychází tištěný i online. (L'Express nedatováno)

Le Figaro: Le Figaro littéraire a Le Figaro Magazine

Jedná se o nejstarší francouzský deník, který byl založen v roce 1826. Zaměřuje se na domácí, zahraniční, politické nebo ekonomické zpravodajství a profiluje se jako středopravicový. Kromě tištěného čísla vychází obsah i na webu. Le Figaro littéraire je

kulturní příloha, která deník jednou týdně doplňuje. Le Figaro Magazine je pak týdeník shrnující dění za uplynulý týden. (Groupe Dassault nedatováno)

L'Humanité

Levicový tištěný deník v současnosti patří pod Société nouvelle du journal L'Humanité. Byl založen v roce 1904 a dlouho spadal pod Francouzskou komunistickou stranu. Zaměřuje se na domácí i zahraniční zpravodajství, politiku, ekonomická a sociální témata a společnost. Jeho součástí kulturní rubrika a v současnosti funguje i na internetu. (L'Humanité nedatováno)

Le Journal du Dimanche

Týdeník vznikl v roce 1948 a v tištěné podobě vychází každou neděli. Obsah, který se zaměřuje víceméně na všechny oblasti od politiky po kulturu v novinách je doplněn i obsahem na webu. V současnosti spadá pod společnost Lagardère. (Le Journal du Dimanche nedatováno) a (Lagardère ©2024)

Le Monde: Le Monde des Livres

Le Monde je tištěný středolevicový večerník, jehož vznik se datuje do roku 1944. Zabývá se aktuálním domácím i světovým děním z různých oblastí. Obsah čtenáři naleznou i na webu. Nefunguje přitom jen ve Francii, ale existují i jeho edice pokrývající dění v několika afrických zemích, v Belgii nebo ve Švýcarsku. Jeho mateřskou společností je Groupe Le Monde – prakticky Le Monde Libre. (Le Monde 2021) Le Monde des Livres je pak literární příloha deníku, která vznikla v roce 1967 a vychází jednou týdně, přičemž funguje také online. (Bacqué 2018)

Le Monde diplomatique

Le Monde diplomatique je levicový kritický měsíčník poskytující kontext a nejrůznější analýzy ke světovému dění. Založil ho v roce 1954, stejně jako Le Monde, Hubert Beuve-Méry, obě publikace jsou na sobě však nezávislé. Také vychází ve třiceti čtyřech edicích a dvaceti pěti jazycích po celém světě. Funguje i online. (Le Monde diplomatique nedatováno)

Le Nouvel Observateur / L'Obs

Zpravodajský týdeník byl založen v roce 1950 a od roku 2014 rovněž spadá pod společnost Groupe Le Monde holdingu Le Monde Libre. Také se v té době přejmenoval na L'Obs. Zabývá se aktuálním děním v oblasti politiky, společnosti, ekonomiky nebo ekologie, součástí je i kulturní rubrika. Kromě tištěné podoby vychází obsah i na webu. (L'Obs)

Le Point

Le Point je konzervativní středopravicový týdeník, který zprostředkovává aktuální zpravodajství. Byl založen v roce 1972 a od roku 1992 patří do skupiny Artémis. Vychází v tištěné podobě i online. (Artémis nedatováno ©2022)

Libération

Tištěný deník založili v roce 1973 Jean-Paul Sartre a Serge July. Profiluje se jako levicový a zprostředkovává zpravodajství od oblasti politiky přes společnost až po životní prostředí. Funguje i v online prostředí. (Libération ©2024)

Paris Match

Paris Match je týdeník na pomezí zpravodajství a bulváru. Byl založen v roce 1949 a kromě zpravodajství se tak zaměřuje i na lifestyle a celebrity. Klade důraz na obrazový materiál a funguje v tištěné podobě i online. Jeho vlastníkem je v současnosti skupina Lagardère. (Lagardère ©2024)

Rivarol

Jedná se o francouzský krajně pravicový týdeník, který vychází v tištěné podobě od roku 1951 a zaměřuje se především na politiku. Jeho zakladateli byli Antoine Blondin, Julien Guernec (François Brigneau) a Maurice Gaït. (Rivarol ©2024)

Témoignage chrétien

Křesťanská publikace byla založena v roce 1941 v Lyonu. Vychází jako týdeník, tříměsíčník a i online. (Témoignage Chrétien nedatováno)

Valeurs (Actuelles)

Jedná se o krajně pravicový týdeník, který se zaměřuje na politiku a další společenská témata. Vznikl v roce 1966 a vychází v tištěné i online podobě. Spadá pod Groupe Valmonde. (Valeurs Actuelles nedatováno)

Voici

Voici je lifestylový až bulvární časopis. Zaměřuje se na módu, kulturu, zdraví nebo cestování. Přes Prisma Media spadá pod mediální skupinu Vivendi. (Vivendi nedatováno)

4.1.3 Regionální média

L 'Alsace-Le Pays

Regionální deník spadající pod Ebra Groupe vychází od roku 1944 v tištěné podobě, přičemž je doplněn obsahem na webu. Má sedm lokálních verzí v oblasti regionu Alsaska. (Ebra Groupe ©2023)

Le Bien Public

Dijonský regionální deník vznikl v roce 1868 a zpravodajsky pokrývá oblast departementu Côte d'Or. Vlastníkem je od roku 2015 rovněž Ebra Group. (Ebra Groupe ©2023)

Le Dauphine Libéré

Jedná se o regionální deník pokrývající oblast francouzských Alp, který byl založen v roce 1945. (Ebra Groupe ©2023)

La Dépêche du Midi

Deník vychází od roku 1870 a je součástí skupiny La Dépêche du Midi. Pokrývá deset departementů kolem města Toulouse. (La Dépêche du Midi nedatováno)

Les DNA

Les Dernières Nouvelles d'Alsace jsou deníkem sídlícím ve Štrasburku pro departementy Bas-Rhin a Haut-Rhin. Vznikl v roce 1877 a v tištěné podobě i online pokrývá národní, regionální i zahraniční dění. (Ebra Groupe ©2023)

L 'Essor Sarladais

Regionální týdeník pokrývající aktuality z města Sarlat-la-Canéda vychází v tištěné podobě každý pátek. (L'Essor Sarladais nedatováno)

Le Phare de Ré

Regionální týdeník, který vznikl v roce 1949, vychází každou středu a sídlí ve městě Saint-Martin-de-Ré. Tištěnou podobu doplňuje obsah na webu. (Le Phare de Ré ©2024)

Le Progrès

Jedná se o regionální deník sídlící v Lyonu, který vznikl v roce 1859. Spadá pod společnost Ebra Group a vychází v tištěné i online podobě. (Ebra Groupe ©2023)

La Provence

Regionální deník vychází v Marseille a spadá pod skupinu Bernard Tapie. Vznikl v roce 1997 sloučením deníků Le Provençal et Le Méridional a pokrývá departmenty Bouches du Rhône, Vaucluse a Alpes de Haute-Provence. (La Provence nedatováno)

Le Républicain Lorrain

Lotrinské regionální noviny byly založeny v roce 1919 a původně vycházely v němčině pod názvem Metzger Freies. Od roku 1936 vychází pod současným názvem ve francouzštině. Pokrývají department Moselle. (Ebra Groupe ©2023)

Le Télégramme

Jedná se o bretaňský deník pokrývající regionální, celostátní i zahraniční dění. Kromě tištěného vydání funguje i online. (Le Télégramme nedatováno)

Midi Libre

Deník vychází od roku 1944, kdy byl založen v Montpellier, a je součástí skupiny La Dépêche du Midi. Pokrývá oblast Okcitanie. (La Dépêche du Midi nedatováno)

Nice-Matin

Deník byl založen v roce 1944, má sídlo v Nice a pokrývá region Provence-Alpes-Côte d'Azur. (Nice-Matin nedatováno)

Sud Ouest Dimanche

Týdeník vycházející v neděli doplňuje deník Sud Ouest, který pokrývá francouzské jihozápadní departmenty. Spadá pod Groupe Sud Ouest. (Le Groupe Sud Ouest nedatováno)

4.2 Česká média

Česká média jsou stejně jako ta francouzská rozdělena do podkapitol, tentokrát na kulturní a literární média a zpravodajská a publicistická média. Řazena jsou pak opět abecedně.

4.2.1 Kulturní a literární média

Host a H70

Měsíčník Host zprostředkovává literární a kulturní dění z Česka i ze světa. Jeho součástí je i web H70, který dění sleduje denně online. Současným šéfredaktorem je Jan Němec, první etapa časopisu však spadá do období 1921–1929. V prvorepublikovém období se na jeho tvorbě podíleli například básníci Jaroslav Seifert a Vítězslav Nezval nebo kritik Václav Černý. V 50. letech minulého století se časopis pod vedením Jana Skácela přejmenoval na Host do domu. V té době do něj přispíval i Milan Kundera. V roce 1970 bylo jeho vydávání zakázáno a obnoveno bylo až v roce 1985, kdy však spadal do samizdatu. Od roku 1990 je opět vydáván oficiálně. (Host nedatováno)

iLiteratura

iLiteratura je nezávislý internetový časopis, který se zabývá kritickou reflexí především současné české i zahraniční literatury. Zároveň mapuje aktuální literární události. Projekt vznikl mezi lety 2000 až 2002 a kromě časopisu je jeho součástí i archiv článků, které reflektují literární vývoj. Časopis vede Jovanka Šotolová a jeho příjmy tvoří dotace ministerstva kultury, podpora zahraničních zastupitelských orgánů a kulturních center a také inzerce. (iLiteratura nedatováno)

Tvar

Literární obtýdeník funguje od roku 1990 a je vydáván Klubem přátel Tvaru. Zaměřuje se na literární recenze, rozhovory nebo autorské texty a současným šéfredaktorem je Jan M. Heller. Součástí Tvaru je i internetový magazín Ravt, který vychází v týdně, kdy má tištěná verze pauzu. Každoročně obtýdeník pořádá čtenářskou anketu s názvem Tvárnice, v níž je nejprve čtenáři vybrán kritik, který později určí knižní dílo roku. (iTvar nedatováno)

4.2.2 Zpravodajská a publicistická média

Aktuálně.cz

Server zabývající se domácím i zahraničním zpravodajstvím funguje od roku 2005 a spadá pod vydavatelství Economia. Jeho součástí jsou i rubriky kultury nebo lifestyle. Pod Aktuálně.cz také od loňského roku spadá videopořad Spotlight, který nabízí rozhovory s vybranými osobnostmi. Současným šéfredaktorem je Pavel Švec. (Economia nedatováno)

Deník N

Jedná se o první český tištěný i online deník, který funguje primárně z placeného obsahu. Deník N začal fungovat v roce 2018, kdy na něj čtenáři přispěli sedmi miliony. Na webu zároveň zdarma poskytuje rychlé zpravodajství Minuta N, rozsáhlejší texty jsou pak za paywallem. V tištěné podobě vychází každý všední den, příspěvky v novinách přitom tvoří výběr důležitých textů z webu. Obvyklým formátem jsou delší texty, které aktuální dění zasazují do hlubšího kontextu. Aktuálním šéfredaktorem je Pavel Tomášek. (Deník N nedatováno)

Echo

Echo24.cz. je zpravodajský a názorový internetový deník, který byl spuštěn v roce 2014. Jeho současným šéfredaktorem je Dalibor Balšínek. Ten je zároveň i zakladatelem a většinovým majitelem vydavatelství Echo Media. Podle informací na jeho webu se snaží „*být protiváhou oligarchizovaným českým médiím a che sloužit pouze svým čtenářům*“ (Echo 24 ©2024). V tištěné podobě vychází jako Týdeník Echo. Jeho součástí je i internetový deník Echo Prime, který je přístupný jen pro předplatitele a zaměřuje se především na komentáře, eseje nebo rozhovory s inspirativními osobnostmi. (Echo 24 ©2024)

Forum 24

Nezávislý názorový internetový deník funguje od roku 2017. Jeho aktuální šéfredaktorkou je Johana Hovorková. V tištěné podobě vycházel do konce loňského roku jako Týdeník Forum. Od letoška je nicméně nově přejmenován na Forum 24+ a vychází jako měsíčník. Šéfredaktorem tištěné verze je Pavel Šafr. (Forum 24 ©2024)

Lidové noviny

Lidové noviny jsou nejstarším českým tištěným deníkem, který se poprvé objevil v roce 1893. Zaměřují se na tuzemské i zahraniční politické, ekonomické či kulturní zpravodajství a publicistiku. Od roku 2021 je jejich součástí příloha zaměřená na aktuální dění na realitním trhu. Společně s periodikem vycházejí také magazíny Pátek LN a Esprit LN. Lidové noviny spadají pod vydavatelství Mafra a jejich současným šéfredaktorem je Petr Bušta. Online pak přináší zpravodajství prostřednictvím webu Lidovky.cz. (Mafra ©2024)

iDnes a Mladá fronta DNES

iDnes je internetový zpravodajský portál fungující od roku 1998. Jedná se o největší web vydavatelství Mafra. Kromě domácího a zahraničního zpravodajství nabízí i rubriky zaměřené na kulturu, celebrity nebo bydlení. Šéfredaktorem je Matyáš Kaiser. (Mafra ©2024) V tištěné podobě pak vychází deník Mladá fronta DNES zahrnující zpravodajství i publicistiku. Každý den také vychází s jinou časopisovou přílohou. Šéfredaktorem je Jaroslav Plesl. (Mafra ©2024)

Novinky a Právo

Novinky.cz jsou zpravodajský web, který vede Vladimír Dušánek. (Novinky.cz ©2024) Právo je pak tištěný levicově orientovaný deník, jehož současným šéfredaktorem je Petr Šabata. Jednou z jeho příloh je i Salon, který přináší informace ze světa kultury a společnosti a vychází i prostřednictvím webu Novinek. (Právo ©2023) Obě média koupil Seznam v rámci akvizice mediálního domu Borgis, s nímž dříve spolupracoval na obsahu právě skrze Novinky.cz. (Mančář 2023)

Reflex

Reflex je tištěný i online týdeník zabývající se společenskými tématy, konkrétně politikou, kulturou nebo životním stylem. Spadá do skupiny Czech News Center. (CNC ©2024) Od listopadu uplynulého roku je jeho šéfredaktorem Martin Bartkovský, který vystřídal Viliama Bucherta. (Reflex ©2024)

Respekt

Respekt je tištěný týdeník fungující i online, který byl založen v roce 1989. „*Profiluje se jako liberální, kritické médium, které věří ve svobodu lidského ducha a nutnost pochybovat při jejím každodenním naplňování*“ (Respekt nedatováno). Zaměřuje se na politickou, zahraniční společenskou nebo ekonomickou publicistiku, součástí je i kulturní rubrika. Ke konci roku 2023 Respekt odešel z vydavatelství Economia a osamostatnil se. Jeho šéfredaktorem je od roku 2009 Erik Tabery. (Respekt nedatováno)

5 Analýza mediální ohlasu románu *Nevědění*

V rámci praktické části práce bude analyzováno celkem sedmdesát sedm textů, z toho padesát pět z francouzského mediálního prostoru a dvacet dva z českého prostředí. Nutno podotknout, že sběr dat cílil na zmapování veškerého mediálního ohlasu ve Francii a v Česku od roku prvního vydání, tedy 2000, po současnost. Analýza přitom nebere v potaz texty, které *Nevědění* víceméně nijak nehodnotí, ale zmiňují ho pouze okrajově v polemikách na různá témata, kterých se román dotýká, dále ankety či zprávy, které o vydání knihy víceméně pouze informují. Práce se tak v následující části zaměřuje na hodnotící pasáže vybraných textů a hledá, jaké aspekty románu francouzská a česká kritika ocenila či naopak. V případě francouzského mediálního ohlasu románu se pak práce zabývá výhradně ohlasem, který publikovala média na území Francie, nezabývá se tak například frankofonním ohlasem belgickým, švýcarským nebo lucemburským, i když se s ním autorka seznámila. Co se týká systematického řazení ohlasu jednotlivých médiích, je stejné jako v případě jejich charakteristiky.

5.1 Mediální ohlas ve Francii

Na úvod analýzy francouzského mediálního ohlasu se hodí uvést, že vydání románu *Nevědění* ve Francii podle článku současného zahraničního zpravodaje České televize Jana Šmída pro Lidové noviny provázela nezvykle velká publicita. Šmíd uvádí, že Kundera knihu, ač napsanou francouzsky, vydal nejprve ve Španělsku možná kvůli ne zrovna přívětivému přijetí předchozích dvou románů *Pomalost* a *Totožnost* Francouzi. V případě *Nevědění* však média kromě recenzí nabídla i mnoho dalších textů souvisejících s tématem románu a podle Šmída se obecně setkal s o dost vřelejším přijetím jak čtenáři, tak kritiky. (Šmíd 2003)

aVoir-aLire

Orlando Lestac se přiklání k názoru, že Kundera píše o své zkušenosti a že právě osobní rozměr, který recenzent vnímá jako intimní propojení mezi Kunderovým příběhem a příběhem hlavních postav *Nevědění*, dodává celému dílu hloubku. „*Nevědění je napsáno bdělým, energickým perem, slova v něm znějí ve zvučné a dojemné muzikálnosti. Čtenář se nechává unést citlivostí Kundery, který dokazuje rozsah svého mistrovství ve francouzštině, kterou si zvolil k vyprávění svého příběhu,*“ píše (Lestac 2003).

Le français dans le monde

Émilie de Fautereau na začátku textu pro *Le français dans le monde* připomíná autorův život před emigrací, protože je podle ní důležité si spisovatelovu historii uvědomit, aby se člověk mohl dostat až do jádra románu *Nevědění*. Kniha pak podle ní obsahuje ohromující rysy. „*Je třeba zmínit dovednou spleť protínajících se zápletek, tragickou krásu některých postav a autorovu schopnost uzavřít román jako rétor. Kundera rozčarovaný, hluboký, opracovaný bolestivou evokací minulosti, která je i jeho... Tento Kundera jistě naruší váš pohled na život, čas, ostatní... literaturu. Rozhodně je velký,*“ podotýká (de Fautereau 2003).

Les Inrockuptibles

Velmi pozitivně vyznívá text Marca Weitzmanna *Le revenat (Navrátilec)*. Ten úspěch *Nevědění* připisuje kruté hloubce, absenci ústupků, výšce perspektivy a úspornosti prostředků. A právě těmito aspekty podle něj Kunderův román převyšuje současnou francouzskou literaturu. „*I když stylově odlišný, Milan Kundera se znovu propojuje s tou existenciální a temnou elegancí, téměř gnostickou, která vládla Valčíku na rozloučenou,*

Knize smíchu a zapomnění nebo Směšným láskám. Je to perfektní kniha,“ chválí *Nevědění* (Weitzmann 2003). Dále obdivuje způsob, jakým Kundera sprádá samotu románových postav v prostoru a čase. (Weitzmann 2003)

Le Nouveau Recueil

Catherine Le Pan de Ligny Kunderu uznává za nekonvenční projev v případě některých fragmentů románu. „*Pracně překračuje svá vlákna, aby nás lépe zachytil ve své síti,*“ namítá (Le Pan de Ligny 2003). Vyzdvihuje i jeho schopnost zařadit do románu filozofické, sémantické a jiné odbočky. Na druhou stranu podotýká, že románu chybí trocha nečekanosti. „*Polyfonní konstrukce zůstává bez překvapení, projev místy těžký a jazyk často suchý a trochu fádni,*“ upozorňuje (Le Pan de Ligny 2003) s tím, že se Kundera v negativním slova smyslu vzdálil svým prvním textům.

La (Nouvelle) Quinzaine littéraire / Quinzaines

Maurice Nadeau v textu *Kundera est de retour (Kundera je zpět)* namítá, že vše v románu je zobrazeno bez nadbytečných komentářů, bez příkras, sentimentu, a je to právě banalita příběhu, která románu přidává na síle. „*Dvacet let mlčení přivedlo Kunderu k tomuto románu rimbaldovské suchosti a jasnosti,*“ podotýká (Nadeau 2003) – recenzent naráží na to, že Kundera od poloviny 80. let téměř nemluví s médii.

L'OURS

Jean-Louis Panné se v jedné pasáži textu o Kunderově románu zaměřuje na jeho francouzské postavy, respektive na to, že Sylvie představuje některé typické rysy Francouzů. Jednak zmiňuje nepopiratelné vzrušení, které v nich vyvolává slovo „revoluce“ a následně jejich zvyk znát a umět všechno nejlépe ještě předtím, než se to naučí nebo to zažijí. (Panné 2003)

Lire Magazine

Jean-Pierre Tison o *Nevědění* napsal pro literární magazín text *Les Revenants de Prague (Pražští navrátilci)*. Namítá v něm, že si Kundera vybral pro román francouzštinu, která je přitom jazykem národa, pro nějž nemá ústředním téma – exil – zdaleka takový význam jako pro některé jiné evropské národy, které do něj byly nuceny. „*Z romanopisce se stává baletní mistr, který sestavuje postavy, seřizuje jejich kroky, střídá sóla, duety,*

soubory, aniž by schovával strojovnu (machinerie) a architekturu. Ilusionismus není nic pro něj,“ píše (Tison 2003) o kompozici románu. „Je opravdu obdivuhodné, že tak krátké dílo dokáže z tolika různých úhlů osvětlit tolik problémů a situací spojených s exilem, velkým návratem a nostalgií,“ dodává (Tison 2003). Obzvláště pak vyzdvihuje Kunderovu schopnost vysvětlit „postoj těch, kteří nechtějí vědět“ – nevědění je jejich neúprosnou volbou. (Tison 2003)

V Le Magazine littéraire také vyšla recenze *Milan Kundera: le livre de l'exil* (*Milan Kundera: kniha exilu*). Marie-Laure Delorme v ní Kunderu označuje za velkého spisovatele našich nejistot a jeho vesmír za nepohodlný. Styl románu je pak podle ní střízlivý a hutný, odmítající přehnané efekty. Tón ironický a jasný. „Každé slovo obsahuje smršť pocitů (...) scény jsou neuvěřitelně silné,“ podotýká (Delorme 2003a). Román pak recenzentka hodnotí i v kontextu zbylých dvou francouzsky napsaných knih: „Jeho poslední knihy jsou díla krátká a napínavá. Vnitřní disonance, elipsovité styl, zbořené osudy. Vše je tam rozbité. Nevědění říká to, co nechceme slyšet.“ (Delorme 2003a)

Revue des Deux Mondes

Michel Crépu se velmi kriticky staví ke Kunderovu rozhodnutí vydat *Nevědění* v jeho nové domovině s tříletým zpožděním. Vzápětí navazuje tím, že kniha je velmi špatně napsaná, ale přesto zajímavá a recenzenta zaujala. Podotýká také, že kniha by mohla klidně nést jiný název, a to *Egoismus*. Kunderova postava (Josef) v románu totiž podle něj ze země neodešla, protože ji nechtěla vidět poníženou okupací, ale aby měla klid od vlastních nepříjemných vzpomínek. Dále říká, že *Nevědění* – i další Kunderovy knihy – připomínají očíslované listy lékařského pozorování, „(...) je to trochu, jako by autor, ustaraný, aby nebyl zahlcen, dělil, řezal, vymezoval“. (Crépu 2003) Dále recenzent polemizuje nad tím, že Kundera není schopen dělat věci jinak, než stavit proti sobě cit a plné vědomí. (Crépu 2003)

Télérama

Michèle Gazier v recenzi pro *Télérama* také připomíná Kunderovu ublíženost v souvislosti s francouzskou kritikou jeho předchozích románů. Vyzdvihuje pak Kunderovu schopnost vytvořit dialog mezi fikcí a filozofickou reflexí, zkušenostmi a myšlenkami, pamětí, smíchem a zapomením. „Stejně jako jiné velké knihy, ke kterým se můžeme donekonečna vracet, je *Nevědění* nevyčerpatelným románem, závratným zkoumáním křehkých hranic naší identity,“ konstatuje (Gazier 2003).

Avantages

Arriane Bois pro magazín označila *Nevědění* za mistrovské dílo. „*Oslňující a strážlivý (popřípadě osekáný, z francouzského slova dépouillé), zhuštěný do padesáti tří spleťtých scén o hrůze vyhnání, ztrátě toho, co jednou bylo známé, a pocitu neklidu věčných vyhnanců,*“ píše (Bois 2003).

Commentaire

Marc Fumaroli v textu *Le rendez-vous des émigrés² (Schůzka emigrantů)* vnímá, že v Kunderově románu je to právě ironie, pomocí níž spisovatel ničí politické nebo kulturní výmluvy (faux-fuyants), které odvádějí pozornost od skutečného stavu emigrantů. Dále konstatuje, že *Nevědění*, může číst i ten, kdo s kunderovskými romány nemá žádnou zkušenost, protože tento je všechny rekapituluje. „*Kundera politický filozof, básník, hudebník, autobiograf se tam schovává ve francouzské jasnosti a jednoduchosti a zanechává v každém čtenáři, i v tom nejméně informovaném a sofistikovaném, překvapení totální podívané, jejíž ironie a soucit ho nemohou nechat bez úhony. Tohoto setkání vracejících se do Prahy, do vlasti, je dnes každý čtenář okamžitě součástí,*“ namítá (Fumaroli 2003).

Dále se vyjadřuje k rozsahu románu, který dle něj i přes pouhých 180 stran působí dojmem, jako by pohltil trvání několika životů i míst. Co se týká literárních postav, Fumaroli podotýká, že čtenář nemá možnost je nikdy vidět objektivně či zvenčí, ale vždy je poznává skrz dlouhé nitro poskládané z jejich vzpomínek a snů nebo emoce, které vzbuzuje jejich tělesnost. (Fumaroli 2003)

Román pak Fumaroli dává také do souvislosti s románem *Genitrix* francouzského spisovatele François Mauriac, přičemž namítá, že se francouzskému románu právě od tohoto díla zřídka kdy podařilo přimět čtenáře sdílet „*propastné zvěrstvo nedorozumění, které může zahalit i ta nejnemravnější gesta a nejobscennější slova spojení těl*“. (...) „*Stejně jako v případě Homéra Odysseův návrat do vlasti po deseti letech putování vyvrcholil shledáním s Penelopou v manželské loži, pro Kunderu je tělesnost nelibertinské lásky krásnou a nejvyšší zkouškou vyhnané duše, jeho momentem pravdy, krizí samoty a očekáváním jeho agónie,*“ dodává (Fumaroli 2003).

² Identický text Marca Fumaroliho zveřejnilo i Le Figaro littéraire.

Esprit

Literární historička Claude Habib věnuje celou stranu Kunderově neochotě publikovat román ve francouzštině a sama knihu za účelem hodnocení četla v anglickém překladu. Její prvotní soud označuje román jako krátký, elegantní a meditativní. Kunderovo umění pak vnímá jako „*povstání proti sentimentální naději, naději, která není agresivní nebo dobyvatelská*“. (Habib 2003) Reflexivní části románu pak podle ní nejsou nudné, „*(...) často jsou sarkastické, někdy legrační a přerušované nečekanou něhou*“. (Habib 2003) S koncem knihy ale Habib negativně hodnotí Kunderovu potřebu krátit věci a mít poslední slovo a vnímá ji jako lehce falešnou a zraňující: „*jako by si Kundera, neustále zaneprázdněn pranýřováním lyrické iluze, dovolil udělat opačnou chybu, hnán hořkostí a touhou uzavřít*“. (Habib 2003) Co se týká postav, jsou podle ní příležitosti k zamyšlení. Všimá si obzvláště Milady. V ní se totiž podle historičky skrývají dva základní rysy Kunderovy geniality, a to komediálnost reality a stoicismus elegance. Zároveň právě její osobu vnímá jako „*tajný zámek zápletky*“. Závěrem konstatuje, že Kundera v knize dává nahlédnout tomu nejlepšímu ze svého talentu: „*Jako vždy se projevuje jako bystrý pozorovatel a nezávislý duch*.“ (Habib 2003)

ÉTVDES

Henri Madelin ve svém textu píše, že stejně jako lidé, kteří v dané zemi zůstali nechtějí vědět, co se vám na cestě stalo, i noví přátelé v nové zemi se vyhýbají tomu zcela poznat neznámé. Zjišťujeme proto podle něj, že se musíme naučit žít s měnicími se nebo různými formami nostalgie. „*Tento román je velkolepým dílem intarzie, kde se jemně snoubí výřezy reality, sny a dotěrné (invazivní) vzpomínky ve věčném kolotoči*“,“ podotýká (Madelin 2003).

France-Soir

France-Soir si na úvod recenze neodpouští poznámku ohledně toho, že i když byl román napsán ve francouzštině, spisovatel mu nejprve dopřál úspěchu všude po světě, jen ne ve Francii, kde vyšel až v březnu roku 2003. Francouzská kritika tak podle večerníku měla právo na ostražitost, obavy se nicméně nenaplnily, a večerník *Nevědění* označuje za mistrovský román. Příběh o nemožnosti návratu k těm, kteří v minulosti Ireně a Josefovi byli blízcí a se kterými měli mnoho společného, pak vidí jako jednoduchý či evidentní. (France-Soir 2003)

Charlie Hebdo

Michel Polac ze začátku textu v rámci rubriky La bibliothèque de Polac (Polacova knihovna) kritizuje Kunderovu francouzštinu. Tu označuje za strojenou či afektovanou. Podotýká, že spisovatel ztratil svoji lehkost, svůj český humor, dravost a preciznost. „Dotčený Kundera nás potrestal tím, že nás nechal tři roky čekat na román, který už byl přeložen v několika zemích. Zdá se, že přijetí je všude výborné. Nechci systematicky zastávat jiný názor, ale zdá se mi, že kdyby byl tento krátký text zveřejněn pod jiným názvem, zůstal by i přes některé krásné stránky bez povšimnutí,“ píše o *Nevěděni* (Polac 2003). Kundera je podle něj kosmopolita, který se vysmívá mýtu o kořenech a navíc se z něj stal mrzutý misantrop, do té míry, že jeho postavy neexistují a on nemá chuť je oživovat, dotýká se témat, která opouští, a stěžuje si (na Prahu, rodinu i češtinu). Do Kundery bodne ještě několikrát. Je prý moc hrdý na to, aby psal znovu v češtině a uznal své selhání.

La Croix

Nathalie Crom v souvislosti s knihou vyzdvihuje Kunderův um konstrukce románu – míšení příběhové a polemické roviny. Někdy se však podle ní postavy a jejich příběh zdají být jen prvky jakési ukázky, „*složky příkladné hodnoty*“. (Crom 2003) Právě tento moralistický postoj, kterým k dosažení svého cíle spisovatel organizuje a tvaruje román, aniž by se ním nechal unést, považuje recenzentka za něco, co na Kunderovi buď máme, nebo nemáme rádi. Crom pak oceňuje, jak Kundera v románu dokázal přiblížit „*morální a sentimentální dvojznačnosti, s nimiž se potýká každý exulant*“. (Crom 2003)

L'Express

Autor recenze nejprve polemizuje nad vztahem Kundery s Francií v souvislosti se zpožděním vydání románu v zemi. Konkrétně o románu pak píše, že Kundera nikdy nebyl tak temný, vystřízlivělý či zklamaný. Zároveň podle něj umožňuje čtenáři pochopit, proč se Kundera do své rodné země nevrátí. K detailně popsanému příběhu se pak vyjadřuje takto: „*Všechna vlákna se zauzlují a rozplétají pod přívaly oslnivé prózy, která jde přímo k věci.*“ (Clavel 2003) Zároveň si všímá četných odboček, kde spisovatel odsuzuje degradaci svého rodného jazyka a odhaluje další negativa postkomunistické země a společnosti. „*Nevědomost je Kunderovým nejdojemnějším románem. A je to především oslnivá pitva lidské křehkosti,*“ uzavírá recenzent. (Clavel 2003)

Le Figaro: Le Figaro littéraire a Le Figaro Magazine

François Nourissier v Le Figaro Magazine vnímá román jako velmi kvalitní hlavně díky tomu, že se zabývá intimním tématem, kterým je Kundera posedlý, a také proto, že téma zkoumá na pozadí historie. „*Nevědomost (...) pojednává o zásadním dramatu doby a pojednává o něm formou, jazykem, jehož strnulosti jsou součástí stylu – pokud se to odvážím tvrdit. Kundera se stal opět sám sebou: naslouchejme mu pozorně a přátelsky,*“ vyzývá (Nourissier 2003) Francouze. Le Figaro littéraire pak zveřejnilo i text Marca Fumaroliho, který už je rozebrán výše pod časopisem Commentaire.

L'Humanité

Jean-Claude Lebrun v deníku píše, že dobu čekání na román Kundera kompenzuje tím, že čtenářům (a kritikům) nabídl velmi důležitou či velkou knihu – jedinečností tématu, které otevírá nové možnosti k zamyšlení a povahou Kunderova psaní, které do francouzštiny propouští část „Mittleuropské“ rétorické kultury (Kundera používá filozofickou reflexi jako hnací sílu knih, podle recenzenta k tomu došlo právě při jeho přechodu do francouzštiny). Lebrun dále vnímá úzkou vazbu mezi hlavními tématy románu a způsobem, jakým Kundera píše. Provázaná intimní, historická a mytologická linka románu navíc podle něj dodávají exilu tragickou hloubku a zároveň obnovují jeho protichůdné významy. „*Snad nikdy předtím se žádný román neponořil do této bolestivé otázky s tak zničující jasností (plným vědomým),*“ uvádí recenzent. (Lebrun 2003)

Le Journal du Dimanche

Bernard Pivot svůj text *La mémoire en exil de Milan Kundera (Paměť v exilu Milana Kundery)* uvádí podobně jako někteří jiní recenzenti upozorněním na dobu, po kterou Kundera Francouzům román, přitom paradoxně napsaný ve francouzštině, upíral. Podivuje se pak i nad nevydáním románu v češtině, když se převážně odehrává v Praze. Jako hlavní téma pak označuje chování a existenciální problémy emigrantů. V případě srovnání románu se samotným životem Kundery si pokládá otázku, jestli se spisovatel podobá Ireně. Odpovídá pak, že ne, protože vždy tvrdil, že byl ve Francii od začátku šťastný. „*Paměť v exilu tvoří epicentrum tohoto seismického románu, v němž Kundera mistrně kombinuje příběh se svými úvahami emigrantského spisovatele. Není to nostalgická kniha, je to fikce o nostalgii,*“ komentuje knihu (Pivot 2003). Na závěr textu ještě podotýká, že na rozdíl od

současných francouzských spisovatelů Kundera v textu používá středníky a vykřičníky, a to uvážlivě. (Pivot 2003)

Kratší recenzi pro Le Journal du Dimanche napsala i Marie-Laure Delorme. Ta vyzdvihuje střízlivý a hutný styl románu a jeho ironický a jasný tón. Celou knihu pak dokonce považuje za oslňující. (Delorme 2003b)

Le Monde: Le Monde des Livres

Raphaëlle Rérolle pro Le Monde des Livres román popisuje jako krásný, plný příšerné melancholie. Stejně jako většina francouzských kritiků si neodpouští polemiku nad tím proč Kundera knihu nevydal nejdříve ve Francii. Oproti jiným ale zajímavě přemýšlí, že tato romanopiscova strategie je jakousi nadstavbou či že rozšiřuje témata románu, především emigraci, zradu a věrnost. Kunderův styl pak hodnotí slovy: „*Je to jako kdyby fikce pokaždé tajně vzkvétala v eseji na to či ono téma.*“ (Rérolle 2003) A přesto podle něj román či příběh v případě *Nevědění* nezaostává. Dále píše, že Kunderova „*hudba*“, která zazněla v jeho českých románech si konečně dokázala prorazit cestu do francouzštiny. Tak chválí i jeho pro jiné kritiky někdy neohrabané slovní obraty či různé jazykové odchylky: „*Jako by chtěl dokázat, že se v konečném důsledku nikdy úplně neodpoutáme od svého mateřského jazyka.*“ (Rérolle 2003)

Le Monde diplomatique

„*Kundera opět exceluje v prozkoumávání zón nejednoznačnosti, paradoxů, nejasností, nejistot a nerozhodnosti v lidské zkušenosti,*“ píše v textu *Jeux de l'exil et du hasard (Hry exilu a náhody)* (Scarpetta 2003). A proto také považuje za důležitý prvek v románové kompozici nejen *Nevědění*, ale i předchozích dílech Milana Kundery, umění variace a kontrastu. K tomu dodává, že spisovatelova tvorba je, jako by Kundera psal od začátku jeden dlouhý román, jehož jednota není zajištěna návratem postav, ale tematickým arsenálem – nekonečně variovaným. V závěru textu kladně hodnotí i Kunderovu schopnost zhustit tematicky bohatý román do necelých dvou set stran. (Scarpetta 2003)

Le Nouvel Observateur / L'Obs

Benoît Duteurtre považuje ve spojitosti s *Nevěděním* za Kunderovu největší přednost schopnost uchopit hlubokou pravdu, kterou mají všechny lidské zkušenosti společnou, a zviditelnit ji – ve zkratce nepřikrášlenou zkušenost, kterou všichni cítíme, ale nikdo si

netroufne ji zformulovat. Oponuje pak některým jiným francouzským kritikům, co se jazykové stránky románu týká. Namítá, že problémem moderní francouzské literatury je, že se moc soustředí na slovní zásobu a syntax, přičemž někdy připomíná spíše výzkum psaní. „*Tváří tvář tomuto dogmatu mi Kunderův postoj vždy připadal prospěšný a připomínal nám, že román tvoří i postavy, situace, pohled, na svět, kompozice,*“ namítá (Duteurtre 2003). Kunderův jazykový styl dále hodnotí jako nestrojený, střídmy a efektivní, soustředící se pouze na to, aby ukázal a nechal čtenáře porozumět. I proto si Duteurtre myslí, že jsou Kunderovy texty „*podivně totožné*“ ať už přeloženy do jakéhokoliv jazyka. (Duteurtre 2003)

Knihu pro periodikum zhodnotil i Dominique Fernandez ještě před jejím vydáním ve francouzštině. Zamýšlí se nad tím, že Kundera román možná v jeho originálním jazyce nevydal, protože se jedná o jeho nejosobnější a nejdojemnější text (pro recenzenta dle jeho vlastních slov i nejkrásnější). Knihu podle něj dále jako vždy v případě spisovatele doprovází smích a ironie, tentokrát ale i těžkost muže, který zpochybňuje svoji volbu. „*Nic v této knize, která se třpytí hořkými odlesky, není skutečně šťastné,*“ namítá (Fernandez 2003). V závěru oponuje dřívější nepříznivé francouzské kritice s tím, že Kundera neztratil „*ani svou sílu sarkasmu, ani jazykovou virtuozitu, která mu jako hudebníkovi umožňuje změnit tón ve stejné větě, ani svůj antilyrický lakonismus, z něhož vyzařuje tak zákeřná poezie*“. (Fernandez 2003)

Le Point

Jacques-Pierre Amette hodnotí román jako krátký, stručný, brutální a silný. Také není prvním recenzentem, který oceňuje hudební strukturu románu. „*Je psán obyčejným, záměrně plochým stylem.*“ (...) „*Úsilí Kundera soustředil do obdivuhodné konstrukce preciznosti, řádu, geometrie. Hraje na rychlost událostí, jejich ozvěnu, rozdané a obdržené rány. Málokdy kniha působí takovým dojmem ukázněné konstrukce,*“ namítá (Amette 2003). Kundera podle něj v románu obnažuje nejhlubší místa jádra lidského bytí. „*V Nevědění spadneme do kaluže strašlivé existence. Hořká próza nás konfrontuje s neobratnými scénami.*“ (...) „*V tomto Kunderovi je něco groteskního, běsnění, vztek.*“ (Amette 2003) Kundera dál podle recenzenta rozčarovанému čtenáři uštedřuje kruté pravdy: „*Autor nám našeptává, že naše vzpomínky (...) nesou anonymní banalitu polaroidového snímku na komodě v předsíni,*“ píše (Amette 2003) a zároveň Kunderu zařazuje ke středoevropským

deziluzionistům Kafkovi, Musilovi a Brochovi a vyzdvihuje ho nad francouzské spisovatele. (Amette 2003)

Libération

Autor recenze vyzdvihuje *Nevědění* nad dva tehdy již publikované Kunderovy romány ve francouzštině a podotýká, že Kundera s tímto románem vkročil do svého druhého autorského jazyka. „*Lépe míjí reflexi a vyprávění. Znovu se naučil, jak vypustit a následně napravit patos, který se v jeho příbězích objevuje (...) znovu nachází svou násilnou jemnost a kousek po kousku i to, co je tak těžké v jazyce zachytit: dvojznačnost humoru a ticho slov,*“ píše (Lançon 2003). Některé pasáže románu pak podle něj vysvětlují konfliktní vztah, který má Kundera s Francií a francouzštinou. (Lançon 2003)

Paris Match

Jérôme Bégé ve své recenzi uvádí, že příběh Ireny a Josefa umožňuje Kunderovy vytvořit brilantní reflexi na téma rozdílů mezi dobrovolným exilem a tím nuceným. Recenzent dále vnímá střídání „*ohromných*“ pasáží s těmi, které jsou zbytečně zdlouhavé. K tomu dodává, že čtenář může mít někdy chuť příběh opustit, zejména proto, že sám Kundera se od něj často vzdaluje, aby rozvíjel své myšlenky. „*Působivá technika, která však ukazuje své limity: opakování scén nebo určitý zmatek v některých oblastech uvažování,*“ hodnotí román (Bégé 2003). *Nevědění* nakonec považuje za erudovanou knihu a v porovnání s ostatními Kunderovými francouzskými knihami i za úspěšnější počín, ale připomíná, že čtenář jeho nejlepších děl může být zklamaný.

Rivarol

Georges Laffly v textu *La solitude et la fragilité (Samota a křehkost)* jako hlavní témata románu vnímá neporozumění, nemožná či neúspěšná setkání nebo samotu. Podotýká, že návrat nutí hlavní postavy k uvědomění, že vlast už není domovem, ale pouhou vzpomínkou. Negativně pak hodnotí oddysovskou linku, kterou Kundera román několikrát prolíná. Podle Lafflyho se totiž v případě Oddysea nejedná o emigranta, ale o dobyvatele. (Laffly 2003)

Témoignage chrétien

Dominique Mobailly se jako mnozí jiní zamýšlí nad Kunderovým rozhodnutím vydat knihu, původně napsanou ve francouzštině, ve Francii tak pozdě. Knihu samotnou pak označuje za silnou, napínavou, plnou hutnosti života a jeho pomíjivosti či marnivosti. „*Skvělá kniha, která nepřestává zpochybňovat exulanty, projevy či nitra, se kterými je třeba souhlasit až do konečného klidu,*“ píše (Mobailly 2003).

Valeurs (Actuelles)

Bruno de Cessole podotýká, že celý román jízlivě a s neúprosnou jasností podrývá pseudopravdy a pohodlné předsudky, na nichž stojí jak soukromý, tak společenský život, „*(...) romanopisec se oddává chladné lekci anatomie na veřejnosti, odhaluje až do morku kostí společenské konvence a intelektuální pohodlí*“ (de Cessole 2003) Kundera podle něj na románu dále brilantně, jasně a střízlivě demonstuje, že lze být „*absolutně moderní*“ a zároveň „*věrný velkým průkopníkům fikce*“ (de Cessole 2003)

Voici

Podle Frédérica Beigbedera Kunderu nevlídná kritika dvou předchozích francouzsky napsaných knih inspirovala k napsání skutečně velkého románů. Krátké kapitoly přirovnává k bouřlivému, ale povedenému přepínání televizních programů. „*Je to montáž vystavěná jako fuga,*“ píše o *Nevěděni* (Beigbeder 2003). Dále podotýká, že Kundera aplikuje stále stejnou metodu, tedy příběh plus erudované komentáře. „*Kundera vynalezl příběh bez nevinnosti.*“ (...) „*Vymyslel muzikální román: hluboký i frivolní, dojemný a inteligentní,*“ dodává (Beigbeder 2003) s tím, že Kundera společně s americkým spisovatelem Philipem Rothem jsou jediní, kdo něco takového dokáže. Na závěr se neubrání tvrzení, že by bylo vhodné emigrantovi Kunderovi poděkovat za to, že podal pomocnou ruku francouzské literatuře.

L 'Alsace-Le Pays

Hervé de Chalendar v hodnocení *Nevěděni* chválí Kunderovu francouzštinu, která je podle něj stejným jazykem, jakým byl napsán *Žert*. „*Je brilantní a nikdy nepůsobí těžkopádně. Převzatý formát je krátký, argument redukováný, ale podníčené úvahy značně přesahují dobu čtení,*“ namítá (de Chalendar 2003).

Le Bien Public

Jocelyne Remy kritizuje, že shrnutí díla na zadní obálce se jí nezdá korespondující s obsahem knihy: „*Nakladatel ohlašuje dílo, které se zabývá nemožností předvídat budoucnost, a tedy soudit přítomnost.*“ (...) „*Tato kniha evokuje spíše obtíže bytí a komunikace než úvahy o čase,*“ tvrdí (Remy 2003).

Le Dauphine Libéré

Didier Pobel v textu *La langue blessée de Kundera (Kunderův zraněný jazyk)* nejprve popisuje, o čem Kundera v románu píše, přičemž dodává, že to dělá úžasně. Hodnotí pak především, jak už napovídá název textu, jazyk. „*Kunderovy stránky (...) jsou také plné modřin. Těch modřin, které máme v duši. Těch modřin, které máme na těle, když osud v určenou hodinu nechá zazvonit gong.*“ (Pobel 2003)

La Dépêche du Midi

Marie-Louise Roubard oceňuje Kunderovu schopnost přivést postavy k životu. Z každé stránky *Nevědění* je pak podle ní cítit historie Československa. (Roubaud 2003)

Les DNA

François Busnel si v textu *Le roman de l'impossible retour (Román o nemožném návratu)* myslí, že *Nevědění* může zlomit vztah mezi francouzskou kritikou a Kunderou, a to nejen proto, že kniha je podle něj dobrá, ale i proto, že spisovatel nabízí Francouzům jedinečný způsob, jak mu porozumět. „*Toto je vyznání lásky Francii. Nejednoznačné, jistě, ale velmi reálné. Kundera nám dokazuje, že nejlepší způsob, jak říct zemi, že ji milujete, je přivlastnit si její jazyk a zříct se nostalgie z opuštěné země,*“ píše recenzent. (Busnel 2003b) Tón románu pak označuje jako osobitý, slova jako čistá (střízlivá) a neúprosná. Tato kombinace podle něj potvrzuje, že Kundera je velký dešifrovatel milostných citů. (Busnel 2003b)

L'Essor Sarladais

Podle Jeana-Luca Aubarbiera je *Nevědění* čiré potěšení. „*S Nevěděním nám Kundera přináší úžasný text plný jemných citů, literární a filozofický text o emigrantovi, nostalgii, paměti a zapomnění, o vztazích se ztracenou zemí a o adoptivní vlastí, o jazyku, který se stal mrtvým, a jazyku dobytém,*“ hodnotí (Aubarbier nedatováno) román pro regionální deník.

Le Phare de Ré

Francine Salliot jako další výrazné téma románu kromě exilu vnímá paměť. Dále píše, že „*Kundera vypráví to, co nechceme slyšet střízlivě, krátkými větami, bez příkras a zbytečných údajů; vyprahlost deziluze, pravděpodobně té samotného Kundery*“. (Salliot 2004)

Le Progrès

„*I když se děj rozbíhá pomalu, je tento poslední román reprezentativním vzorkem suchého, nervózního, psaní, bez otupení nebo zjemnění, tohoto zklamaného moralisty,*“ namítá (Mestre 2003).

La Provence

Jérôme Garcin si na úvod textu *Le grand retour de Milan Kundera (Velký návrat Milana Kundery)* také neodpouští polemiku, nad tím, proč Kundera nechal Francouze tři roky čekat. Na rozdíl od některých jiných recenzentů však dodává, že na tom nezáleží, protože je *Nevědění* „*velmi silná, krásná, obratná a jednoduchá kniha*“. (Garcin 2003) Vyzdvihuje pak Kunderovu schopnost oproti jiným psát o melancholických tématech románu bez sentimentu. „*Žádný pláč. Žádné okázalé metafory. Ale temný smích. A sarkasmus,*“ *podotýká* (Garcin 2003). Recenzent v románu neshledává žádné napětí, kromě vztahu Josefa a Ireny, ani intriky, morálku nebo poučení. Spisovatel se podle něj spokojil s fakty, která vykládá jazykem „*až na kost svlečeným*“. (Garcin 2003)

Le Républicain Lorrain

Nickie Bardat podotýká, že Kunderovo psaní ve francouzštině je stejně kvalitní jako v češtině. (Bardat 2003)

Le Télégramme

Yves La Prairie na začátku textu *La Tchécoslovaquie de Kundera (Kunderovo Československo)* namítá, že román je zpočátku pravděpodobně kvůli svému názvu, jehož dvojitý význam čtenář nepochopí jinak než při čtení, znepokojující. Vedlejší nebo doplňkové linky – recenzent zmiňuje například nečekaný sex – se mu zdají podružné ve srovnání s tím, co je v knize opravdu důležité. Kladně hodnotí odbočky týkající se rozčarování z velkého

návratu nebo pomíjivosti paměti. „*Kundera je svobodný a odvážný spisovatel, který ignoruje tzv. dřevěný jazyk*“,“ uzavírá (La Prairie 2003).

Midi Libre

Jean Claude Lamy v textu *Sentiments d'une émigrée (Pocity emigranta)* podotýká, že je Nevědění horší než jeho velké předchozí počiny, ale na druhou stranu o dost lepší než dva předchozí francouzsky psané romány *Pomalost* a *Totožnost*. (Lamy 2003)

Nice-Matin

Patrick Poivre d'Arvor podobně jako jiní neopomíná, že Kundera Francouze nechal čekat, a zároveň podotýká, že autora v kontextu jiných velkých děl nepoznává v negativním slova smyslu. Zároveň je jedním z mála francouzských recenzentů, z jehož textu lze cítit, že *Nevědění* vnímá spíše jako osobní text. (d'Arvor 2003)

Sud Ouest Dimanche

Christophe Lucet na začátku textu *Etrangers en leur pays (Cizinci ve vlastní zemi)* jako mnozí jiní francouzští recenzenti upozorňuje na dobu, po kterou jim Kundera román upíral. „*Tento krátký román prostupuje hořkosladké zklamání. Vyprávění, pečlivé a lehké, je obohaceno o kunderovské odbočky o času, paměti, někdy více dokumentární o vývoji Česka. Kundera, který je ve své hostitelské zemi zakotven víc než kdy dříve, nezůstává u zpochybňování návratu: zkoumá tajnou bolest, která krotí nezbytné zapomenutí. Vždy s tou jeho hudbou, melancholickou a bez malátnosti,*“ píše (Lucet 2003).

Ostatní

Následující odstavce jsou věnovány ohlasu, který pochází z blíže nespecifikovaných platforem uvedených v části diplomové práce, která se zabývá charakteristikou francouzských médií. François Busnel v textu pro Association pour la diffusion de la pensée française označuje tón románu jako velmi osobitý. Vyzdvihuje pak délku a krásu pasáže, která rozebírá slovo nostalgie. Kundera podle něj v románu potvrzuje, jaký je dešifrovatel romantických citů. „*Žárlivost, hořkost, vzájemnost, iluze: vše, co vytváří (a rozbíjí) sentimentální vztah, je zde přítomno a drtí postavy, které jsou již zjizvené exilem. Tento*

³ Pojem „dřevěný jazyk“ označuje ve francouzštině formu mnohomluvné komunikace plně abstraktních banalit, která slouží k zahalení neochoty nebo neschopnosti mluvit o nějakém tématu.

román staví nepochopení do středu našich životů. Nepochopení a nevědění. Nevědění těch, kteří neměli odvalu odejít, ale i nevědomost těch, kteří po rozloučení zmeškali své shledání,“ píše (Busnel 2003a). Samotného Kunderu pak považuje za metafyzického romanopisce, díky němuž lze pochopit, že nevědomost nejlépe definuje lidský stav. „*Žongluje se slovy, překrucuje a vyčerpává je, dokud se nevynoří skrytý význam,*“ dodává (Busnel 2003a).

Michel Leblanc v Label France podotýká, že Kunderova románová kompozice je plná kontrastních variací. „*Žádná jednota, ale příběhy, které se proplétají. Vše v krátkém dojemném a hutném podání,*“ namítá (Leblanc 2003).

Podle textu *Retour en grâce (Návrat v milost)* Force Ouvrière je (poměrně dost) zpožděné vydání *Nevědění* ve Francii Kunderovou pomstou francouzským kritikům za hodnocení dříve francouzsky napsaných počinů – text se mimo jiné zabývá změnou jejich vnímání Kunderu jako českého spisovatele a Kunderu po odchodu do Francie, kde se jeho styl psaní změnil. Podle Force Ouvrière je nicméně jeho hra či postup fér, protože *Nevědění* považuje za klenot. „*Nic lyrického: hodně jasnozřivosti a ironie ve střízlivé, ale hutné větě, nikdy zbytečně teatrální.*“ (Force Ouvrière 2003) Co se týká postav, text Force Ouvrière namítá, že někdy slouží jen jako záminka k lepšímu pochopení toho, že Kundera nikdy nechtěl být příkladným emigrantem; „*příliš dobře zná meze dobrých pocitů, zimní drsnost samoty, zničující zklamání iluzí*“ (Force Ouvrière 2003) Dále podle něj exulant má pouze jednu vlast a jazyk a Kundera je našel ve Francii a ve francouzštině. V románu tak Kundera odpověděl francouzským kritikům a ti se mu po letech opět klanějí. (Force Ouvrière 2003)

Další recenzi nabídl Roger Payot v dnes již nefungujícím lyonském měsíčníku *Le Bulletin des Lettres*. Kunderu označuje v každém případě za prvotřídního spisovatele, podotýká však, že jeho styl se od emigrace do Francie zásadně změnil. Zatímco podle Payota české romány byly živé, plné polemického tónu, vyžadujícího svobodu, a humorné kreativity, od spisovatelova exilu jsou jeho zápletky a postavy nejistější. V případě *Nevědění* je pak prý Kundera na nejnižším bodu své inspirace. Také jako ne první recenzent vytýká Kunderův vztah k erotičnu. „*I lék, který Kundera vždy obhajoval, erotika, ukazuje své meze. Neúprosná samota je ten, kdo vítězí,*“ píše (Payot 2003). „*Vše se děje, jako by Kundera bez dechu nebyl schopen od začátku do konce udržet to, co bylo jeho hlavní předností, a to popis těch nejkonkrétnějších situací a stavů bez zbytečných řečí,*“ (Payot 2003) dále konstatuje. Mnohovrstevnatost textu zapříčiněná různými úvahami pak Kunderovi podle recenzenta ubírá na spontánnosti. V závěru pak tak dílo hodnotí jako seriózní a poutavé, ale nejednoznačné. (Payot 2003)

Centre France Dimanche označuje knihu jako mistrovské dílo na téma exilu, samotné kapitoly pak jako krátké, hutné a strhující. „*Vyznění je úderné, příběh precizně vystavěný. Nabízí jasnou a seriózní analýzu našeho světa. Smutný, velkolepý a vytříbený román.*“ (Centre France Dimanche 2003a) Další text Centre France Dimanche *L'impossible retour* (*Nemožný návrat*) smýšlí o tónu románu jako o kazatelském, věty pak označuje za těžké a neuvěřitelně vážné. „*Kundera nikdy nevynechá příležitost přednést lekci bez humoru,*“ kritizuje (Centre France Dimanche 2003b) dlouhé pasáže dekonstruuující slovo „nostalgie“ a dodává, že čtenář je překvapen Kunderovým pedantstvím projevovaným pod záminkou erudice. „*Zbývají jen střípky slibovaného krásného románu.*“ V knize se podle recenzenta objevují zajímavé úvahy, ale nic, co by už nebylo napsáno. V porovnání s Kunderovými jinými romány, například *Žertem* nebo *Valčíkem na rozloučenou*, pak *Nevědění* vnímá jako zklamání.

Aurélie Sarrot v textu *L'émigration par Kundera (Emigrace podle Kundery)* pro již nefungující deník *Métro* v souvislosti s románem chválí Kunderovu schopnost, která spočívá v tom, že dokáže přenést čtenáře do kůže literárních postav. Styl románu pak hodnotí jako dynamický a hutný. Jako výrazný prvek vnímá také Kunderovu sentimentální angažovanost a prožitek. „*Nevědomost bolí v každém smyslu tohoto slova a Kundera dokázal úžasné přepsat utrpení emigranta ve stínu,*“ uvádí recenzentka (Sarrot 2003).

5.2 Mediální ohlas v Česku

Host a H70

Jakub Kára v článku *Nejčtenější (francouzský) Kundera* namítá, že ač byl román *Nevědění* dlouho čten jako emigrantský, jako osobní vzkaz Kundery k tomu, proč se po pádu komunistického režimu nevrátil, je to spíše téma paměti a její ztráty, co se mu jeví jako nejzajímavější aspekt knihy i dvacet let po jejím prvním vydání. Kára si pokládá v textu několik otázek, které se týkají aktuálnosti románu a toho, jak ho v současnosti číst a jaké emoce může vyvolat, přičemž dospívá k názoru, že by *Nevědění* nemělo být čteno jako román o nemožnosti návratu, ale hlavně jako román o paměti a hlouposti. Označuje ho pak za varovný a melancholický právě proto, že postavy nejsou schopné vzepřít se zapomnění. (Kára 2022)

V porovnání s Kunderovými českými romány pak o *Nevědění* smýšlí jako o ne moc výrazné knize, v kontextu těch francouzských ho ale považuje za nejlepší a zároveň nejvíce

český. Kromě vyprávění, práce s postavami, dávkování informací a překvapivého melancholického konce Kára vyzdvihuje Kunderův um vytvořit kvalitní vedlejší ženské postavy, což se podle něj v tomto románu náležitě projevuje. Oproti některým jiným recenzentům pak netvrdí, že si spisovatel nelichotivým zobrazením porevolučního Československa s Čechy vyřizoval účty, naopak „*Kundera je zde ve své malé nenávisti vůči nám Čechům až roztomile český. Všichni ten pohled Čecha na jiné Čechy na dovolené známe,*“ namítá (Kára 2022).

V časopisu Host *Nevědění* dále Jakub Kára v návaznosti na svoji recenzi rozebírá v rubrice Kritika v diskuzi s Evou Klíčovou, Kryštofem Ederem a Markem Lollokem. Zajímavé je, že zatímco Kára a Lollok odmítají román číst jako osobní výpověď Kundery, přičemž zároveň oba podobně konstatují, že hledání jednoznačné odpovědi v Kunderových románech je problematické, podle Klíčové se v románu Kunderův osobní postoj k nenávratu odráží a vysvětluje si tak i jeho povýšený přístup k Československu. Dále nadhazuje otázku, jestli číst knihu jako vážný filozofující román či pouhou ironii. Kryštof Eder jí odpovídá, že v kontextu autorových českých textů má *Nevědění* na filozofické úrovni hloubku slabší, na druhou stranu zároveň uvádí, že Kundera ve svých knihách obecně zjednodušuje či zobecňuje a že to není nutně špatně. (Klíčová et al. 2022) Nutno podotknout, že k samostatné recenzi Evy Klíčové a jejímu čtení Kundery se práce dostane o něco níže.

iLiteratura

Pro literární server *Nevědění* zhodnotila v roce 2012 Barbora Klementová. Ta podotýká, že autor v románu často srovnává český a francouzský způsob života, přičemž ten francouzský nechává vyznít pozitivněji. Na jednu stranu je podle ní z některých pasáží cítit Kunderovo pohrdání českou mentalitou, na druhou ale i jeho vlastní nostalgie a láska k Česku a češtině. Zároveň namítá, že pomalé rozvíjení a propojování životních příběhů jednotlivých postav udržuje čtenáře v napětí, a chválí také propojení reflexivních částí textu s dějovou linií s přihlédnutím k délce románu. (Klementová 2012)

Tvar

„*Autor je podle očekávání kacířský. Rozbívá iluze (tentokrát o emigrantském údělu), vysmívá se sentimentu a nostalgii, ironizuje vlastenectví, velkou historii proplétá s přízemním sexem, je nekorektní libertin, ba misogyn, nenabízí žádnou naději ani eschatologii, a dokonce i to naše pivo pomlouvá. A ještě s tím má úspěch v cizině,*“ píše o

Nevědění v textu pro Tvar (Nejedlý 2022), přičemž se neubrání srovnání současného (i minulého) vlivu románu k rudému hadru na býka. Úspěch Kundery pak přikládá konkrétně jeho mistrovství formy, precizně promyšlené kompozici, vrstevnatosti textu či univerzálnímu jazyku. „*Z minima životní empirie dokáže tvůrce vydestilovat maximum. A bravurně ovládá tzv. románové myšlení. O bytí nepřemýšlí jako filosof, ale jako romanopisec, skrze své postavy,*“ dodává (Nejedlý 2022).

Zároveň ale podotýká, že Kunderovy romány jsou někdy perfektně seřízené za cenu zploštění skutečnosti. Nejedlý také upozorňuje, že Kunderovo skrývání se za svým dílem podněcuje k tomu číst ho – zvláště pak v případě *Nevědění* v tuzemsku – osobně, v čemž se shoduje s Evou Klíčovou, která podobnou polemiku nabídla v Hostu a Deníku N. (Nejedlý 2022)

Nad románem pro Tvar polemizuje i Adam Borzič v textu *Tkví život mimo Ithaku?*, přičemž soudí, že „*Nevědění patří svojí čirou existenciální hudbou k nejkrásnějším Kunderovým románům. Tajemná melancholie této knihy o emigraci v sobě obsahuje i jemnou a tlumenou něhu lidského stesku po domově*“. (Borzič 2022)

Aktuálně.cz

Srovnání románu *Nevědění* s vysvětlením, proč se Milan Kundera po sametové revoluci nevrátil se neubrání ani Daniel Konrád na serveru Aktuálně.cz. Stejně jako Abdelouahed Hajji v textu *La réécriture du mythe d'Ulysse dans L'Ignorance de Milan Kundera* (zmíněno v kapitole 3) Konrád vyzdvihuje, že Kundera se v ději oprošťuje od politické dimenze emigrace, a také důkladnou kompozici textu. Zároveň však zmiňuje, že postavy a situace, do nichž se dostávají, jsou v románu spíše načrtnuté, aby je autor mohl pojmenovat a polemizovat nad nimi. Dále upozorňuje na dvacetiletý rozdíl mezi prvním a českým vydáním ve spojitosti s tím, že pro současnou generaci dvacátníků bude těžké představit si a pochopit dobový kontext. Současně ale podotýká, že je to možná dobře a že by tak mohlo docházet nové interpretaci románu. (Konrád 2021)

Deník N

Rozsáhlou recenzi nesoucí název *Utrpení vznešeného elfa v českém pivním infernu*. (*V Nevědění opadáva z Kundery nátěr úspěšně abstrahujícího esejisty*)⁴ věnovala románu

⁴ Pokud se recenze duplicitně nachází v tištěné i online verzi média, delší název, který zpravidla nese online článek, je uveden v závorce. V seznamu literatury je pak uvedena vždy tištěná verze článku.

Eva Klíčová pro tištěný i online Deník N. Jak už bylo výše naznačeno, Klíčová patří ke kritikům, kteří vidí v *Nevěděni* a Kunderově dílu obecně paralelu s jeho životem, přičemž v několika případech podsouvá čtenáři k zamyšlení vzpomínky Věry Kunderové z rozhovoru pro Host v roce 2019 odrážející se v díle, které podle ní nelze ignorovat.

„Co ale tento „román“ ve skutečnosti říká? Jaký konstruuje svět? Román s hrstkou postav, nepatrným dějem, zahořklými dialogy, několika jednorázovými skoro- i uskutečněnými souložemi a opakujícími se výklady na hranici didaktičnosti (Homérův Odysseus jako předobraz návratu do vlasti), který má i s poznámkou překladatelky a filozofickým epilogem Sylvie Richterové pouhých sto padesát dva stran vzdušné sazby,“ ptá se v recenzi (Klíčová 2021), načez románu vytýká bipolární schematická zjednodušení a povrchnost.

Odehrává se totiž podle ní skoro v pohádkových říších, „*krásné*“ (francouzské a dánské) a „*ošklivé*“ (české). To ilustruje na scéně, kdy Irena objedná svým dávným kamarádkám drahé víno a ony si vzápětí objednají pivo. A stejně jako ženy drahým francouzským Bordeaux opovrhují, opovrhuje podle kritičky Kundera českou pivní kulturou, respektive Čechy, a literárně se mstí. Kunderovy dále vytýká také jeho opakující se ztvárnění žen, kdy muž ve zkratce manipulativně a často sexuálně poníží emočně nestabilní ženu. Textu vyčítá i to, že jeho sofistikovanost v konečném důsledku vyznívá jako „*chladný nabubřelý snobismus*“. (Klíčová 2021)

V závěru recenze Klíčová namítá, že pokud se Kunderovy alespoň trochu stýskalo po domově, „*Nevěděni je jedním z nejsmutnějších příkladů literární stylizace české literatury*“ píše (Klíčová 2021) a opět se vrací k názoru, že autor pomyslně literárně reviduje svůj život a fiktivní postavy možná jen vyslovují jeho myšlenky. „*Takové osobní autorské motivaci odpovídá i fragmentární, plochý děj a celková prořidlost textu, který postrádá vnitřní pnutí, konflikty, a nenajdeme zde ani nic z dobových reálií, atmosféry, myšlenkovou nebo stylistickou originalitu. Nevěděni více než co jiného připomíná zlomyslnost svého druhu – takovou, kdy se má demonstrovat moc věčné literatury nad našimi pomíjivými životy. Nakonec je tu bohužel moc málo literatury na to, aby čtenář neustále nezakopával o autora. To je v případě Milana Kundery skutečně paradoxní,*“ uzavírá kritička (Klíčová 2021).

Echo

V tištěném Týdeníku Echo i na webu vyšla recenze Jiřího Peňáse s názvem *Proč se Odysseus vlastně vracel? (Kunderovo Nevěděni vychází po dvaceti letech česky)*. Peňás v

textu jasně konstatuje, že v románu *Nevědění* Kundera nic nevysvětluje a ani se nevypořádává se svým „nenávratem“, i když je tak kniha, jak už bylo zmíněno, často interpretována. Nicméně uznává, že sám spisovatel pravděpodobně musel dostat onu otázku „*Co tady ještě děláš?*“ a k dobovému kontextu se svým způsobem vyjadřuje. Opakuje taky největší tematickou „českost“ knihy v porovnání s Kunderovými francouzsky psanými romány, přičemž upozorňuje na časovou propast, kterou český překlad překonal. Zajímavě pak knihu co do podobnosti přirovnává ke Kunderově *Knize smíchu a zapomnění*, hlavně pak ke kapitolám s Taminou, přitom ale připouští, že Kunderova pověstná virtuosita v *Nevědění* není tak grandiózní jako v jeho česky psaných románech. (Peňás 2021)

„*Nevědění není próza odlišná od těch, do nichž proniká autorova důmyslnost a jeho nadhled a ironie. Taky by se dalo říct, že je to kniha o rozumové nedostatečnosti napsaná racionalistou, jehož knihy jsou prodchnuty pesimistickým názorem na možnosti rozumu s výjimkou toho jediného, tedy spisovatelova. Člověk toho moc neví a to, co ví, ví špatně. Kundera ví skoro všechno, ale tím hlubší je jeho skepse v možnost něco poznat,*“ píše (Peňás 2021) v závěru a dodává, že se postavy *Nevědění* i přes své přirozené a racionální chování propadají do Kunderova temného světa, kam jen občas svítí hodně soucitu a ironie. „*Ta kombinace není každému příjemná. Ale vezme-li vážně Kunderovu ambici, že mu v románech šlo o zobrazení rysů lidské existence, pak ten světlomet držel pevně a uměl s ním jako v literatuře málokdo,*“ dodává recenzent (Peňás 2021).

Forum 24

Pavel Švanda v online článku *Nevědění a nechápání. Otisk kunderovského světa v hotelové posteli* podotýká, že osudy hlavních protagonistů jsou čtenáři podány poměrně neosobním způsobem, což však u Kundery není žádným velkým překvapením. „*Díváme se na jeviště, kde je vše jasně nasvětlené a vydané úvaze, včetně nostalgií a intimít.*“ (Švanda 2022) Švanda také není prvním recenzentem – stejnou myšlenku zmiňují například (Klíčová et al. 2022) –, který upozorňuje na to, že nezáměr o vyprávění zážitků je v případě Ireny a Josefa a lidí, s kterými se v Česku setkávají, reciproční, Kundera však vykresluje jako ukřivděné právě emigranty. Dále podotýká, že autor nelítostně trestá ženskou citovost, v čemž se také shoduje s Klíčovou. (Švanda 2022)

Pro tištěné Forum pak napsal o *Nevědění* text *Kundera s Havlem na jedné lodi* i Vladimír Just. Ten jako největší přednost románu označuje „*vzrušující filozofickou nejednoznačnost*“. (Just 2022) Dále polemizuje nad tím, že jeho postavy trpí nevědomým

nevěděním, které doznává rozhršení až zpětně. V souvislosti s tím upozorňuje stejně jako Jakub Kára v Hostu na důležitost románového tématu ztráty paměti a přirovnává Kunderovy romány k hrám Václava Havla. „*Stejně jako Havlovy hry, i Kunderovy romány jsou přehlídkou podobných nevědomců o svém nevědomí,*“ podotýká (Just 2022) a dodává, že je třeba je číst pozorně kvůli jejich mnohoznačnosti, přičemž kritizuje níže rozebranou recenzi Petra Fischera pro *Novinky a Právo* a jeho nepochopení scény s obrazem, který zůstal v Josefově domě nabytém jeho bratrem. (Just 2022)

iDnes a Mladá fronta DNES

Jiří Ješ pro web iDnes napsal recenzi *Emigrace, domov a Kundera*. Stejně jako jiní píše, že příběh Ireny a Josefa se jeví jako pouhá záminka k polemizování nad problematikou a chováním české politické emigrace. Recenzent podobně namítá i vzájemný nezájem domácích o emigranty a emigrantů o domácí. (Ješ 2001)

Jana Soukupová pak pro tištěnou Mladou frontu podotýká, že román *Nevědění* nese všechny rysy Kunderových francouzsky psaných útlejších románů. „*Emoce a pohnutky postav jsou tu v citově naprosto chladném nazření pitvány autorovým pronikavým intelektem, takže jejich příběh života v emigraci a porevoluční návštěvy rodné země nakonec vyznívají jen jako nutné předeštění studijního materiálu vkládaného pod mikroskop. Ne že by závěry nebyly přesné, pronikavé, a tedy neúprosné. To ano, ale styl je zcela autistický, lidsky odtahitý a dokonale studený. Kundera je prostě přesný, proto jeho knihy slaví úspěchy po celém světě. Škoda jen, že za jeho jistým skalpelem není cítit i stejně vnímavé srdce,*“ uvádí (Soukupová 2021).

Lidové noviny

Lidové noviny publikovaly o *Nevědění* nejvíce textů ze všech českých médií, přičemž analyzováno bude následujících pět z nich. První bude rozebrána recenze Radima Kopáče s názvem *Exulant je navěky sám. (Kunderovo Nevědění jasně dokazuje, že aby člověk žil, musí se ptát)*, která vyšla tiskem i online. Kopáč o knize říká, že je pomalá v porovnání například s dynamickou *Slavností bezvýznamnosti*. Podotýká, že bez bohaté filozofické nadstavby by z románu zbyla pouze tuctová kniha, ale díky ní román ukazuje že smysluplnost života tkví v otázkách, i když nemusí být zodpovězeny a člověk bude vždy víc žít v nejistotě než v jistotě. (Kopáč 2021)

Nevědění dále komentuje Ondřej Horák v textu *Co nemohl tušit ani Milan Kundera. (V románu Nevědění se pouští do úvah, jaké je to vrátit se po emigraci do vlasti)*. Ten se podobně jako předchozí kritici vyjadřuje k pomyslné zanedbatelnosti postav v *Nevědění* a přemýšlí, zdali by Kundera raději nepsal romány bez nich. Jde podle něj totiž hlavně o promluvy samotného autora, nebo možná s ohledem na útlost jeho pozdějších knih jen zpřesnění toho, co chtěl vždy říci. Dále zajímavě podotýká, že by stálo za to prozkoumat téma chování vůči exulantům v devadesátých letech. Z jeho textu jde také cítit spíše pochopení a soucitný pohled na ty, kteří se po sametové revoluci nevrátili. (Horák 2021)

Třetím textem jsou *Nelehké návraty* (online jako *Kunderovo Nevědění je o návratech, ze kterých zbyl jen směšný smutek*). Milan Uhde v něm román hodnotí jako útlý, ale hutný. Vyzdvihuje pak především tragikomickou kapitolu s islandským básníkem Jónasem Hallgrímssonem, která pro něj osobně zabarvuje celý román. (Uhde 2021)

Románu se věnuje i Jakub Češka v recenzi *Josefova vdovecká pieta. (Kunderův předposlední francouzský román vyšel v češtině)*. Podobně jako jiní recenzenti chválí propracovanou kompozici románu, všímá si i Kunderova rukopisu v podobě úspornosti ve výrazu, vnitřního monologu postavy, zjitřené symboličnosti nebo střídání vypravěčských pásem. „*Nejvýraznějším rysem literárního zpracování je v Nevědění projasňování životních zkušeností četbou literatury. Život zde není mírou literatury, naopak, teprve v rámci tradičně zpracovaných literárních témat můžeme začít chápat své vlastní zkušenosti. Navíc naznačené téma neakceptace je vyvoláno zdánlivě instinktivní reakcí na určitý podnět (na sentimentální představu Velkého návratu). Tato reakce se proto vyznačuje ukvapenou náhlostí,*“ píše recenzent (Češka 2021) a polemizuje tak nad instinktivním nepochopením situace ze strany Ireniny kamarádky Francouzky Sylvie, kterou se Kundera snaží krotit demytizací odysseovského mýtu. Jako další důležitá témata románu kromě návratu Češka vnímá akceptaci, deziluzi, právo na sebeurčení nebo nevědění ve spojitosti se sebepoznáním pod tlakem času. Jako důležitý rys románu se mu jeví také jakési zpoždování či odstup. V závěru označuje *Nevědění* za nejpropracovanější a také nejkomplexnější ze všech Kunderových francouzsky psaných románů a jako první recenzent pak vyzdvihuje postavu Josefa, který je podle něj ve spisovatelově díle ztvárňuje novou podobu lásky a věrnosti. (Češka 2021)

Už v roce 2003 po francouzském vydání o díle pro noviny napsal Petr Fischer. Ten před více než dvaceti lety usoudil, že román *Nevědění* je jasnou odpovědí na to, proč se Kundera do své rodné země nevrátil. „*Příběh je tak poslední zbytek pupeční šňůry, která*

Odyssea-Kunderu poutá k zemi, z níž odešel a do které se neuměl vrátit. A potřeba vyprávět o nemožnosti návratu je tím posledním kouskem nostalgie, která Kunderovi zůstává,“ píše (Fischer 2003). V textu se podobně jako Ondřej Horák vyjadřuje k rozpolcenému chování tuzemské společnosti, které návraty emigrantů vyvolávaly. Dále by podle Fischera bylo dílo banální v případě, že by spisovatel hned ukázal, že emigrant zcela přestane toužit po domově. „*Kundera se této škatulce obratně vyhne tím, že své „anostalgické“ hrdiny přece jen nechává vstoupit na domácí půdu (ignorance má své meze) a umožní jim, aby si prožili svůj „velký návrat“.* A teprve v překvapivém doteku vlastní změněné minulosti poznali, že přerušenu nit už nelze navázat.“ (Fischer 2003) Zároveň podobně jako jiní recenzenti píše, že postavy se zdají být jen nástrojem pro zobecnění lidských zkušeností či dokazování jakýchsi tezí. (Fischer 2003)

Novinky a Právo

Na serveru Novinky i v tištěném Právu vyšel totožný text Petra Fischera s názvem *Odysseus už domů nemusí. (Kunderovo Nevědění se dočkalo českého překladu)*. Fischer mezi prvními myšlenkami zmiňuje vliv dvacetileté propasti, která se dotkla českého překladu románu, přičemž namítá již zmíněnou možnost jeho reinterpretace. „*České Nevědění už není jen o emigraci, ale i o diskontinuitě jako principu lidského času,*“ (Fischer 2021) píše.

Dále namítá, že pod povrchem románu o nemožnosti návratu, popřípadě jakýmsi Kunderovým rozloučením či vyrovnáním, se nachází boj autora s převahou času, který zasazuje ránu naději, že se vše jednou spojí v nějaký smysl či uzavření. Dále vyzdvihuje i volbu českého názvu *Nevědění nad Nevědomostí* či *Ignorancí*, protože tak „*zachovává trvalost lidského omezení vnímat minulost jako kontinuitu času*“ (Fischer 2021) V době prvního vydání se pak podle něj mohlo zdát, že některé pasáže umocňují Kunderovu empatii a citovou vazbu k domovu, který i přes nemožnost návratu zůstává jeho vlastí, v současnosti už ale román a Kunderův přístup k tuzemsku vnímá jen jako případovou studii „*obecnější ztráty vlastního místa ve světě který se z globální vesničky proměnil v pulzující planetární megalopoli, což je vrstva, jež Kunderův román vytrhává z konkrétních vazeb jeho osobního životního příběhu*“ (Fischer 2021)

Fischer dále uvádí, že románové postavy pomáhají pochopit, že doma už není tam, kde jsme se narodili nebo po čem se nám stýská, ale tam, kde žijeme, v čemž se rozchází s interpretací některých teoretiků, například Květoslava Chvatíka, který tvrdí, že román

naopak pomáhá k pochopení faktu, že emigrant má buď domovy dva, nebo žádný. Po dvaceti letech podle něj navíc motiv absence domova ztrácí nostalgický smutek, protože domov, který není nikde, ani v člověku samotném, může být vlastně teoreticky kdekoliv. (Fischer 2021)

Druhý text v souvislosti s Kunderovým románem *Nevědění* s názvem *Já se tam vrátím?* napsal pro obě média Jiří Pehe. Ten si podobně jako jiní také všímá nezájmu nejen ze strany lidí, kteří zůstali. „*Kundera vlastně píše o emigrantském bezdomovectví, které je v hroutícím se černobílém světě dříve proti sobě stojících bloků jen syndromem něčeho závažnějšího: hroutící se srozumitelnosti světa jako domova. Geniálně popisuje tento chaos masového bezdomovectví, do něhož se řítí moderní svět, nikoliv Odyssea Homérova, ale ta z pera Jamese Joyce,*“ smýšlí recenzent (Pehe 2013) o románu.

Reflex

Pro tištěný i online Reflex se k románu vyjadřuje již zmíněný Kryštof Eder. V recenzi *Emigrantův život je jinde*, v internetovém znění *Nevědění dokazuje, že Milan Kundera na Čechy nezanevřel*, chválí propracovanost románu oživenou například rozborem slova nostalgie a dalšími esejistickými pasážemi. Zároveň, ne jediný, podotýká jistou strohost postav, které jsou dokresleny především autorovým románovým myšlením. Je to podle něj tak hlavně intelektuální pronikavost, která v *Nevědění* čtenáře zaujme. (Eder 2022)

Respekt

V tištěné i internetové verzi týdeníku Respekt byl o *Nevědění* publikován text Jana Němce *Opustíš-li mne, nezahyneš*. Ten není prvním, který upozorňuje na Kunderovo oproštění se od sentimentální roviny návratu a pesimistické podání bez jakéhosi osvícení shledáním. Dále pak připomíná také změnu jazyka a kompozice posledních čtyř Kunderových knih, které se odehrávají na menším prostoru. „*Jeho poslední romány tak mohou působit jen jako rozvrhy: pečlivě navržená konstrukce je potažena elegantním plátýnkem průzračného stylu, jenže v aeroplánu jako by už neseseděli lidé, nýbrž jen jejich předobrazy ze světa idejí.*“ (Němec 2021) Možná z tohoto důvodu může podle Němce závěr knihy v podobě milování se dvou hlavních protagonistů být nejen pro ně samé, ale i pro čtenáře neuspokojivý. „*U Kundery je erotika tradičně místem zjevování hlubších pravd, sex nelže. Jenže moc nevzrušuje, je-li to jen sex ztělesněných idejí,*“ podotýká (Němec 2021). Obecně pak román hodnotí kladně.

Druhým textem Respektu a posledním textem rozboru českého mediálního ohlasu je recenze Aleše Knappa už z roku 2000 nazvaná *Španělská cesta Milana Kundera*. Knapp tvrdí, že jedním z nejocenenějších rysů Kunderovy tvorby je erotický rozměr, přičemž v *Nevědění* tomu není jinak. Dále podotýká, že „*stejně jako relativizace ideje Velkého návratu do vlasti je i Kunderovo zpochybnění politických motivů emigrace rouhačské*“.
(Knapp 2000) Na druhou stranu ale zmiňuje také jistou harmonii či porozumění mezi hlavními protagonisty při milostné scéně, v jejichž základu stojí mateřský jazyk, a dodává, že rozbořením španělského názvu románu nalézáme autorovo vyjádření vztahu k vlasti, podle Knappa tedy stesk a touhu. (Knapp 2000)

5.3 Vyhodnocení a porovnání aspektů ohlasů v obou zemích

Závěrem lze shrnout, že v případě francouzského mediálního ohlasu se knize dostalo skutečně velké pozornosti. Převažovaly přitom pozitivně, někdy až oslavně, vyznívající, texty. Následovaly texty, které Kunderovy v souvislosti s knihou přiznávaly jeho kvality, ale i nedostatky. Čistě negativně vyznívající textů pak bylo ze všech nejméně, nejvýraznějšími jsou ty Michela Polaca pro týdeník *Charlie Hebdo* a Rogera Payota pro již nefungující měsíčník *Le Bulletin des Lettres*. Co se týká struktury francouzských textů, často věnovaly hodně prostoru deskripci Kunderova života, jeho tvorby jako celku nebo děje a výstavby románu, a byly tak co do samotného hodnocení o něco ploší.

Česká kritika román také neopomněla a nějaký text, který se k němu vztahoval, většina důležitých kulturních i zpravodajských či publicistických médií publikovala. V porovnání s francouzským ohlasem byla ale i vzhledem k velikosti mediální krajiny o dost menší. Šla pak více do hloubky a věnovala větší pozornost hodnocení jednotlivých složek románu, jako třeba kompozici, jazyku nebo postavám. Samotné texty pak většinou nebyly silně polarizované, ale konstatovaly jak pozitiva tak negativa románu. Nejsilněji čistě negativně vyznívající recenzí pak byla ta Evy Klíčové pro *Deník N*.

Níže se práce zaměří na aspekty, které se v analyzovaných textech objevovaly a spojovaly nebo naopak rozpojovaly francouzskou a českou kritiku. Ty jsou sdruženy do čtyř okruhů, jeden z nich pak i do pěti podokruhů, a to:

Doba

Osobní zkušenost autora ve vztahu k románu

Román: styl, jazyk, kompozice, děj, postavy

Srovnání *Nevědění* s jinými autorovými díly

První okruh, kterému se tato část práce bude věnovat, nazvěme **Doba**. Jedná se právě o několikrát zmíněný možný vliv, který mohly na kritiku a interpretaci románu mít časové rozestupy v publikování. Překvapivě výrazným prvkem, který spojoval téměř všechny analyzované francouzské texty – z důvodu potenciálního opakování stále stejné myšlenky není uveden u každého jednoho textu –, totiž bylo často negativně vyznívající i poměrně rozsáhlé poukázání na to, že Kundera nechal Francouze čekat tři roky na román vydaný už v roce 2000 ve Španělsku, i když paradoxně napsaný ve francouzštině. Často následovala také polemika nad tím, jaký byl jeho motiv k takovému kroku. Nejčastěji se recenzenti shodovali na tom, že by za ním mohla stát, jak už bylo zmíněno na úvod analýzy francouzského ohlasu, nepříznivá kritika Kunderových dvou předchozích francouzsky napsaných románů *Pomalost* a *Totožnost*. Autoři pár textů se pak i přes poukázání na počáteční neochotu publikovat román ve Francii Kundery zastávají s tím, že dobu čekání kompenzuje jeho vysoká kvalita. Další pak nechápou nejen zpožděné publikování ve francouzštině, ale hlavně v češtině, a to kvůli zasazení děje do českého prostředí a významu exilu pro Čechy. Zajímavou myšlenku v tomto směru přináší i Raphaëlle Rérolle, podle níž Kunderova strategie zpožděného publikování ve Francii ještě rozšiřuje rozměr témat románu.

Oproti tomu česká kritika se nad dvacetiletým zpožděním románu vydaném v tuzemsku až na sklonku roku 2021 téměř vůbec nepozastavovala a věnovala se spíše jeho možné reinterpetaci současnou mladou generací v souvislosti právě s velkým časovým rozestupem mezi prvním a českým vydáním. Někteří kritici (Jakub Kára v Hostu) pak konstatují, že v současnosti by román neměl být čten jako emigrantský, ale výraznějším tématem je paměť a její ztráta. Jiní (Daniel Konrád pro Aktuálně.cz) zase podotýkají, že k možné reinterpetaci bude docházet, protože pro současnou mladou generaci bude těžké pochopit dobový kontext knihy. Petr Fischer pro Novinky.cz a Právo pak namítá, že citová vazba Kundery k tuzemsku, která byla z románu cítit v době prvního vydání, už dnes působí jen jako jakási případová studie.

Dalším okruhem je **Osobní zkušenost autora ve vztahu k románu**. Právě tento aspekt, který se může jevit nejen v případě Kundery jako problematický, hrál výraznou roli v české kritice. Francouzská kritika sice velmi často popisovala autorův život a zkušenost emigrace jako možnou inspiraci pro vznik díla s tím, že je důležité pro jeho pochopení znát

tento kontext, textů, které by *Nevědění* vnímaly jako autobiografické, ale bylo minimum. Nutno dodat, že tyto texty zmiňovaly, že osobní rovina románu dodává hloubku a že kniha může Francouzům napomoci pochopit Kunderu a také jeho rozhodnutí nevrátit se do své rodné země.

Česká kritika se pak více tázala, jestli se jedná přímo o osobní výpověď či vysvětlení Kundery k tomu, proč se po roce 1989 nevrátil zpět do tuzemska. Mezi autory textů však dochází k většímu rozporu. Velkou zastánkyní tohoto, řekněme vyvozování Kundery a jeho osobního postoje k návratu z jeho díla, je v českém prostředí Eva Klíčová. Podle ní si Kundera s Čechy pomocí románu vyřizuje účty a literárně se mstí. Jako osobní výpověď román vnímá i Daniel Konrád nebo Petr Fischer. Jan Nejedlý v textu pro *Tvar* v tomto směru nezastává jasný názor, ale připouští, že Kunderovo skrývání se za dílem vyzývá k tomu číst ho osobně. Jiří Peňás je naopak zastáncem toho, že Kundera prostřednictvím románu nikomu nic nevysvětluje. Vnímát text jako osobní výpověď odmítají i Jakub Kára a Marek Lollok. Z analyzovaných českých textů je v každém případě možné pocítit, že česká kritika je v diskuzi na toto téma daleko více angažovaná, možná i proto, že ústřední téma(ta) je Čechům bližší a pro mnohé osobní stejně jako pro Kunderu. To však neposkytuje jednoznačnou odpověď na to, v jaké míře se tato skutečnost do románu promítá.

Třetí okruh se zaměří na samotný **Román: styl, jazyk, kompozici, děj, postavy**, v rámci něj bude porovnáno, jak francouzská a česká kritika vnímá jednotlivé složky knihy. Nutno podotknout, že obecně byly v obou zemích hodnoceny spíše pozitivně. Co se týká stylu, nejčastěji francouzští recenzenti pozitivně hodnotily hutnost románu ve vztahu k jeho délce a jednoduchosti. Dále byly předměty pozitivní kritiky úspornost prostředků, strážlivost, jasnost, přímota, dojemnost, melancholie, soucit, ironický tón, síla sarkasmu, schopnost psát bez sentimentu a nevyčerpatelnost (k románu se můžeme vracet a vždy přijdeme na něco nového).

Česká kritika vnímala román velmi podobně, v jejím případě se však ještě opakovalo dávkování informací, zobrazení rysů lidské existence, přesnost a nejednoznačnost. Rysem, který byl chválen i vytýkán je pak plochost, ač pravděpodobně záměrná. Negativně pak česká i francouzská kritika hodnotila Kunderovo krácení, dělení či osekávání, ve zkratce styl, který připomíná pitvu nebo hodinu anatomie. Práci s jazykem hodnotili především Francouzi, přičemž někteří Kunderu chválili i za různé odchylky či neohrabané slovní obraty s tím, že to dodává na osobitosti textu. Jiní kritizovali, že jazyk románu místy působí těžce, suše nebo fádne a jeho francouzština je strojená.

Kompozici měli kritici v obou zemích tendenci přirovnávat k polyfonní hudební skladbě. Shodně oceňovali zdařilé propojení příběhové a filozofické roviny a velmi pečlivě seřízenou, precizní výstavbu. Někdy však v případě francouzského ohlasu zaznívalo, že reflexivní pasáže jsou zbytečně zdlouhavé. Předmětem pozitivní i negativní české kritiky pak opět byla – i v případě děje – plochost, zjednodušení, či zobecnění. Děj je podle francouzských recenzentů lehký, až banální, což mu paradoxně dodává na síle. Oceňují také, že Kundera prostřednictvím příběhu dokázal přiblížit morální a sentimentální dvojznačnost exulanta. Česká kritika pak negativně hodnotila nulový konflikt a tuctovost, kterou by se děj vyznačoval bez filozofické roviny.

K nejvíce překvapivým shodám docházelo mezi českými a francouzskými kritikami v případě postav a situací, do kterých se dostávají. Ty podle velké části z nich Kundera používá jen jako zanedbatelnou záminku nebo příležitost k polemizování a moralizování a možná by romány psal raději bez nich. Další hodnocení jsou pak spíše individuální. Francouzská kritička Claude Habib oceňuje postavu Milady, která je podle ní tajným zámek zápletky. Michel Crépu pak negativně hodnotí postavu Josefa, který prý neutekl před okupací, ale před vlastními myšlenkami. Český kritik Jakub Češka zase přemýšlí nad tím, že Josef představuje v Kunderově díle novou podobu lásky a věrnosti. Eva Klíčová vytýká opakující se ztvárnění žen, které jsou často sexuálně poníženy.

V kontextu autorovy tvorby, přesouváme se tak k poslednímu okruhu **Srovnání *Nevědění* s jinými autorovými díly**, Francouzi v pozitivním slova smyslu hodnotí, že se Kundera znovu propojuje s existenciální a temnou elegancí, která se objevila v jeho českých knihách, nebo že se opět stal sám sebou – a to ve francouzštině. Jiní nechávají v negativním slova smyslu vyznít, že Kundera se svým dřívějším textům vzdálil. Dalším zajímavým poznatkem (Marc Fumaroli) je, že *Nevědění* rekapituluje celou dosavadní Kunderovu tvorbu. Častým názorem, pak také bylo, že *Nevědění* je lepší než dva předešlé francouzsky psané romány, ale kvalitou nedosahuje Kunderových nejlepších děl. Právě tento poslední bod se shoduje i s většinovým hodnocením české kritiky.

Závěr

Diplomová práce si kladla za cíl zmapovat, zanalyzovat, vyhodnotit a následně porovnat mediální ohlas a kritickou recepci Kunderova románu *Nevědění* v Česku a ve Francii. Snažila se přitom zmapovat veškerý ohlas v obou zemích od roku prvního vydání po současnost.

Teoretická část práce vymezila pojmy literární kritika a recenze, nabídla biografický kontext tvorby Milana Kundery a také představila a interpretovala samotnou knihu *Nevědění*. Poté se přes charakteristiku francouzských a českých médií, ze kterých vycházel zkoumaný ohlas, přesunula k praktické části, tedy analýze textů, které se románem v obou mediálních krajinách zabývaly.

Množství materiálu z archivu pařížského nakladatelství Gallimard bylo velmi rozsáhlé, vybrány a přiblíženy proto byly, i vzhledem ke kvalitativní analýze a rozsahu českého ohlasu, pouze texty, v nichž se objevují výraznější hodnotící pasáže. Na *Nevědění* nicméně odkazovalo i mnoho dalších autorů v rámci různých reflexí, polemik či anket. Textů i po eliminaci zůstalo stále poměrně hodně, v čemž by mohlo být úskalí této práce. V české mediální krajině pak o románu byly publikovány spíše hodnotící texty delšího charakteru, redukce proto nebyla téměř vůbec nutná.

Závěrečná kapitola se snaží postihnout odpovědi na stanovené otázky: Jak vnímá a hodnotí román *Nevědění* francouzská a česká kritika? V jakých aspektech se liší, popřípadě shodují ohlasy v obou zemích? V rámci odpovědi na první otázku se zaměřuje na míru mediální pozornosti, pozitivní, negativní či smíšené vyznění a strukturu textu. Lze konstatovat, že *Nevědění* se ve Francii dostalo skutečně velkého ohlasu, což lze vidět i z počtu analyzovaných článků. V Česku román mediální pozornosti nicméně také neunikl. Co do hloubky hodnocení se francouzské texty zdály být, možná i kvůli velkému množství deskriptivních pasáží, plošší než ty české. Francouzské texty vyznívaly v největší míře pozitivně, zatímco české smíšeně. Nutno podotknout, že české hodnocení a vnímání románu také působilo hlubším pochopením tématu, a v důsledku toho někdy i osobnějším zabarvením.

S cílem odpovědět na druhou otázku je kapitola dále rozdělena na čtyři subjektivně zvolené okruhy, které postihují aspekty ohlasů v obou zemích, a to doba, osobní zkušenost autora ve vztahu k románu, román: styl, jazyk, kompozice, děj, postavy a srovnání *Nevědění* s jinými autorovými díly. Z prvního okruhu vyplynulo, že tříleté zpoždění vydání románu

bylo pro Francouze mnohem větším problémem než dvacetileté zpoždění publikace pro Čechy, kteří neměli potřebu za to Kunderu kritizovat, ale spíše se soustředili na možnou reinterpetaci románu v důsledku působení času. Z druhého okruhu vyplynulo, že česká kritika mnohem více diskutuje nad tím, jestli je román Kunderovou osobní výpovědí. Ač se k tomu někteří kritici přiklánějí, nutno podotknout, že na to nelze jednoznačně a s jistotou odpovědět. Třetí okruh ukazuje, že nejkladněji hodnocenými rysy románu jsou hutnost, kterou do něj Kundera dostal i přes jeho krátkost, dále střízlivost, úspornost prostředků bez přikrášlení, ironie, osobitý jazyk, precizní kompozice a zdařilé propojení příběhové a filozofické roviny. Smíšeně, ale překvapivě shodně, pak působil v rámci kritik z obou zemí názor, že Kundera využívá své postavy jen jako záminku či nástroj k polemizování, moralizování a zobecňování lidských zkušeností. Ze čtvrtého okruhu pak vyplývá, že kritika v obou zemích *Nevědění* považuje za nejlepší z Kunderových francouzsky psaných knih, za jeho česky psanými romány však podle ní zaostává.

Summary

The thesis aimed to map, analyze, evaluate and then compare the media response and critical reception of Kundera's novel *Ignorance* in the Czech Republic and France. In doing so, it tried to map all the reception in both countries from the year of first publication to the present.

The theoretical part of the thesis defined the terms literary criticism and review, offered a biographical context of Milan Kundera's work and also introduced and interpreted the book *Ignorance* itself. It then, through the characterization of the French and Czech media, moved on to the practical part, i.e. the analysis of the texts that dealt with the novel in both media landscapes.

The amount of material from the archive of the Parisian publishing house Gallimard was very extensive; therefore, due to the qualitative analysis and the extent of the Czech response, only texts in which more significant evaluative passages appear had been selected and presented. Nevertheless, many other authors have also referred to *Ignorance* in various reflections, polemics, or surveys. Even after elimination, quite a lot of texts remained, which could be a weakness of this thesis. In the Czech media landscape, however, there were rather longer evaluative texts published about the novel, so reduction was almost not necessary.

The final chapter tries to answer the following questions: How do French and Czech critics perceive and evaluate the novel *Ignorance*? In what aspects do the responses differ or coincide in both countries? To answer the first question, it focuses on the amount of media attention, the positive, negative, or mixed tone and structure of the text. It can be stated that *Ignorance* had indeed received a great deal of coverage in France, which can also be seen from the number of articles analyzed. In the Czech Republic, however, the novel had not escaped media attention either. In terms of depth of the evaluation, the French texts seemed to be, perhaps because of the large number of descriptive passages, flatter than the Czech ones. The French texts were mostly positive, while the Czech ones were mixed. It should be noted that the Czech evaluation and perception of the novel also showed a deeper understanding of the subject and, as a result, sometimes a more personal coloring.

To answer the second question, the chapter is further divided into four subjectively chosen areas that address aspects of the responses in both countries, namely the time period, the author's personal experience in relation to the novel, the novel: style, language, composition, plot, characters, and comparison of *Ignorance* with other books by the author.

The first section revealed that the three-year delay in the novel's publication was a much bigger problem for the French critics than the twenty-year delay in publication was for the Czechs, who did not need to criticize Kundera for it, but rather focused on the possible reinterpretation of the novel due to the effects of time. The second area revealed that Czech critics are much more likely to debate whether the novel is Kundera's personal statement. Although some critics are inclined to this, it should be noted that it cannot be answered unequivocally and with certainty. The third section shows that the most positively evaluated features of the novel are the density Kundera brought to it despite its brevity, as well as its sobriety, economy of means without embellishment, irony, distinctive language, precise composition, and successful interconnection of narrative and philosophical level. Mixed, but surprisingly consistent, was the opinion among critics from both countries that Kundera uses his characters only as a pretext or tool to debate, moralize and generalize human experience. The fourth area enlightened that critics in both countries consider *Ignorance* to be the best of Kundera's French-written books, but it lags behind his novels written in Czech.

Použitá literatura

Tištěné knihy

BRIERRE, Jean-Dominique, 2020. *Milan Kundera: Život spisovatele*. Praha: Argo. ISBN 978-80-257-3327-1.

ČERNÝ, Václav, 1968. *Co je kritika, co není a k čemu je na světě*. Brno: Blok.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, 2023. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Karolinum Press. ISBN 978-80-246-5594-9.

HOZNAUER, Miloš a Josef RICHTER, 1991. *Milan Kundera*. Praha: Komenium. ISBN 80-85426-01-3.

CHVATÍK, Květoslav, 2008. *Svět románů Milana Kundery*. Vydání druhé, upravené a rozšířené. Brno: Atlantis. ISBN 978-80-7108-297-2.

JANOUSEK, Pavel, Veronika KOŠNAROVÁ, Kateřina PIORECKÁ, Karel PIORECKÝ a Milena VOJTKOVÁ, 2012. *Přehledné dějiny české literatury 1945-1989*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-2057-4.

KOSKOVÁ, Helena, 1996. *Hledání ztracené generace*. Praha: H&H. ISBN 80-85787-93-8.

KUBÍČEK, Tomáš, Jaromír KUBÍČEK, Guy SCARPETTA a Jean-Paul ENTHOVEN, 2019. *Dílo Milana Kundery v překladech / Œuvre de Milan Kundera et sa traduction*. Brno: Moravská zemská knihovna. ISBN 978-80-7051-275-3.

KUNDERA, Milan, 2021. *Nevědění*. Brno: Atlantis. ISBN 978-80-7108-377-1.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava, 2002. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: H & H. ISBN 80-7319-020-6.

PŘIBÁŇ, Jiří, 2021. Kauza Kundera. Vykřičená kolektivní paměť a její institucionální šílenství. In: *Český spor o Milana Kunderu*. Prah: Galén. ISBN 978-80-7492-540-5.

SADKOWSKI, Piotr, 2012. Nevědomost Milana Kundery a odysseovský příběh. In: *Milan Kundera aneb Co zmůže literatura? Soubor statí o díle Milana Kundery*. Brno: Host. ISBN 978-80-7294-380-7.

VLAŠÍN, Štěpán, Josef PETERKA a Jiřina TÁBORSKÁ, 1984. *Slovník literární teorie*. Vydání druhé, rozšířené. Praha: Československý spisovatel.

VOISINE-JECHOVÁ, Hana a Aleš HAMAN, 2005. *Dějiny české literatury*. Jinočany: H&H. ISBN 80-7319-031-1.

Odborné studie

HAJJI, Abdelouahed, 2023. La réécriture du mythe d'Ulysse dans L'Ignorance de Milan Kundera. *Études romanes de Brno* [online]. 44 (2), 365–376. ISSN 2336-4416. Dostupné z: doi:10.5817/ERB2023-2-22

Internetové zdroje

ARTEMIS, 2022. *Le Point* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.groupeartemis.com/fr/participation/le-point>

AVOIR-ALIRE, nedatováno. *aVoir-aLire* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.avoir-alire.com/>

BACQUÉ, Raphaëlle, 1. 2. 2018. « Le Monde des livres » a 50 ans : retour sur un demi-siècle d'histoires. *Le Monde.fr* [online]. [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/livres/article/2018/02/01/le-grand-roman-du-monde-des-livres_5250174_3260.html

BOUTIQUE LA PROVENCE, nedatováno. *Qui sommes nous* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://boutique.laprovence.com/qui-sommes-nous-pxl-11.html>

CNC, 2024. *Reflex* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.cncenter.cz/tituly/reflex>

COMMENTAIRE, 2024. *Qui sommes-nous ?* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.commentaire.fr/qui-nous-sommes/>

ČT24, 2012. *Ve Francii končí po 68 letech večerník France Soir* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/ve-francii-konci-po-68-letech-vecernik-france-soir-281221>

DENÍK N, nedatováno. *O nás* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://denikn.cz/o-nas/>

DUBROEUCQ, Vincent, nedatováno. *Qui sommes-nous ? À propos de Témoignage chrétien. Témoignage Chrétien* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.temoignagechretien.fr/a-propos/>

EBRA GROUPE, ©2023a. *L'Alsace : communiquer, annoncer sur le journal l'Alsace* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.ebra.fr/marques/lalsace>

EBRA GROUPE, ©2023b. *Le Bien Public : communiquer, annoncer sur le Bien Public* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.ebra.fr/marques/le-bien-public>

EBRA GROUPE, ©2023c. *Le Dauphiné Libéré : communiquer, annoncer sur le Dauphiné* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.ebra.fr/marques/le-dauphine-libere>

EBRA GROUPE, ©2023d. *Le Progrès : communiquer, annoncer sur le Progrès* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.ebra.fr/marques/le-progres>

EBRA GROUPE, ©2023e. *Le Républicain Lorrain : annoncer, communiquer sur le Républicain Lorrain* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.ebra.fr/marques/le-republicain-lorrain>

EBRA GROUPE, ©2023f. *Les DNA : annoncer, communiquer sur les Dernières Nouvelles d'Alsace* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.ebra.fr/marques/dna>

ECHO24.CZ - NÁZOROVÝ DENÍK, ©2024. *O nás* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://echo24.cz/p/o-nas>

ESPRIT PRESSE, nedatováno. *Historique | Revue Esprit* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://esprit.presse.fr/historique>

ÉTUDES, nedatováno. *La revue et son histoire* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.revue-etudes.com/notre-histoire>

FDLM: LE FRANÇAIS DANS LE MONDE, nedatováno. *La revue le français dans le monde* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.fdlm.org/la-revue-francais-dans-le-monde/>

FORUM 24, ©2024. *O nás* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/o-nas>

GROUPE BAYARD, ©2024. *Press* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.groupebayard.com/en/explore-our-activities/press/>

GROUPE DASSAULT, nedatováno. *Le Figaro* [online] [vid. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.dassault.fr/filiales/le-figaro>

GROUPE LA DÉPÊCHE, nedatováno. *Les Quotidiens* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://groupe.ladepeche.fr/le-groupe/nos-activites/medias/quotidiens-occitanie/>

CHARLIE HEBDO, nedatováno. *Histoire* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://charliehebdo.fr/pages/histoire/>

ILITERATURA, nedatováno. *O projektu* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/o-projektu>

ITVAR, nedatováno. *Info a kontakty* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://itvar.cz/info>

LAGARDÈRE - LAGARDERE.COM - GROUPE, ©2024a. *Le Journal du Dimanche* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.lagardere.com/societes-et-marques/le-journal-du-dimanche/>

LAGARDÈRE - LAGARDERE.COM - GROUPE, ©2024b. *Our history* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.lagardere.com/en/about-lagardere/history/our-history/>

LAGARDÈRE - LAGARDERE.COM - GROUPE, ©2024c. *Paris Match* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.lagardere.com/en/companies-brands/paris-match-2/>

LE GROUPE SUD OUEST, nedatováno. *Sud Ouest Dimanche* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.groupe-sudouest.com/sud-ouest-dimanche/>

LE JOURNAL DU DIMANCHE, nedatováno. *Actualités du jour | JDD* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.lejdd.fr>

LE MONDE, 20. 1. 2021. « *Le Monde* », un groupe de presse [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/le-monde-et-vous/article/2021/01/20/le-monde-un-groupe-de-presse_6066991_6065879.html

LE MONDE DIPLOMATIQUE, nedatováno. *Qui sommes-nous ?* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.monde-diplomatique.fr/diplo/apropos/>

LE NOUVEAU RECUEIL, ©2019. *Bienvenue au Nouveau Recueil, littérature et critique* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <http://www.lenouveaurecueil.fr/>

LE PHARE DE RÉ, ©2024. *Qui sommes-nous* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.pharedere.com/page-qui-sommes-nous/>

LE TÉLÉGRAMME, nedatováno. *Le Télégramme - Le Télégramme : quotidien regional de Bretagne* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.letelegramme.fr/>

LES INROCKUPTIBLES, nedatováno. *Actualité Culture: Musique, Cinéma, Séries - Les Inrockuptibles* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.lesinrocks.com/>

L'ESSOR SARLADAIS, nedatováno. *L'Essor Sarladais* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.essorsarladais.com/>

L'EXPRESS, nedatováno. *Qui sommes-nous?* [online] [vid. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.lexpress.fr/qui-sommes-nous/equipe.html>

L'HUMANITÉ, nedatováno. *L'Humanité, pour un autre regard sur l'actualité en France et dans le monde : information en continu.* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.humanite.fr>

LIBÉRATION, ©2024. *Libération - Actualité en direct, infos en France et dans le monde* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.liberation.fr/>

LIRE MAGAZINE, ©2024. *Qui sommes-nous ?* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.lire.fr/pages/qui-sommes-nous>

L'OBS, 2024. *Le Nouvel Obs - Actualités du jour en direct* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.nouvelobs.com>

L'OURS, ©2021a. *Ce qu'est L'OURS* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.lours.org/ce-quest-lours/>

L'OURS, ©2021b. *L'histoire* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.lours.org/ce-quest-lours/lhistoire/>

MAGAZINES.FR, nedatováno. *Avantages* [online]. Dostupné z: https://www.magazines.fr/nos-magazines/feminin/magazine-avantages.html?utm_medium=display&utm_campaign=conquete-AVA&utm_source=web-cta-fixe-site-edito&utm_content=CTA&utm_term=MENU

MANČAŘ, Michal, 30. 6. 2023. Seznam může koupit Právo a Novinky.cz. Nákup posvětil antimonopolní úřad. *CzechCrunch* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://cc.cz/seznam-muze-koupit-vydavatele-prava-a-provozovatele-webu-novinky-cz-nakup-posvetil-antimonopolni-urad/>

MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA, ©2024a. *Portfolio iDNES.cz* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>

MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA, ©2024b. *Portfolio Lidové noviny* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-lidovenoviny.htm>

MEDIÁLNÍ SKUPINA MAFRA, ©2024c. *Portfolio Mladá fronta DNES* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-mfd.htm>

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA V BRNĚ, 2024. *Knihovna Milana Kundery* [online] [vid. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.mzk.cz/studovny/knihovna-milana-kundery>

NICE-MATIN, nedatováno. *Actualités et infos en direct - Nice-Matin* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.nicematin.com/>

NOVINKY.CZ, ©2024. *Tiráž* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/p/tiraz>

PRÁVO, ©2023. *Deník Právo - Váš klíč k informacím* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.pravo.cz/#tiraz-a-kontakt-denik-pravo>

QUINZAINES, nedatováno. *L'histoire du journal* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.la-nouvelle-quinzaine.fr/l-histoire-du-journal>

REFLEX.CZ, ©2024. *Kontakty* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/kontakty>

RESPEKT, nedatováno. *Kontakty* [online] [vid. 2024a-02-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/kontakty>

RESPEKT, nedatováno. *Redakce* [online] [vid. 2024b-02-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/redakce>

REVUE DES DEUX MONDES, nedatováno. *Qui sommes-nous ? L'histoire de la Revue des Deux Mondes* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.revedesdeuxmondes.fr/qui-sommes-nous/>

RIVAROL, ©2024. *Historique* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://rivarol.com/content/7-historique>

TÉLÉRAMA.FR, ©2024. *Qui sommes-nous ?* [online] [vid. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.telerama.fr/qui-sommes-nous.php>

VALEURS ACTUELLES, nedatováno. *Valeurs actuelles - Actualité politique, économique, société...* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.valeursactuelles.com/>

VITVAR, Jan H., 14. 6. 2020. O Kunderově udání nemám žádné pochybnosti. *Respekt* [online] [vid. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2020/25/o-kunderove-udani-nemam-zadne-pochybnosti>

VIVENDI, nedatováno. *Magazines* [online] [vid. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.vivendi.com/en/our-activities/magazines/>

Citované články

AMETTE, Jacques-Pierre, 3. 4. 2003. Kundera La grande désillusion. *Le Point*.⁵

AUBARBIER, Jean-Luc, nedatováno. Le retour de Milan Kundera. *L'Essor Sarladais*.

BARDAT, Nickie, 13. 4. 2003. La nostalgie selon Kundera. *Le Républicain Lorrain*.

BÉGLÉ, Jérôme, 10. 4. 2003. Milan Kundera en exil... à Prague. *Paris Match*.

BEIGBEDER, Frédéric, 14. 4. 2003. Le grand retour de Milan Kundera. *Voici*.

BOIS, Ariane, červenec 2003. Noir, c'est noir. *Avantages*.

BORZIČ, Adam, 31. 3. 2022. TKVÍ ŽIVOT MIMO ITHAKU? *Tvar*. č. 7, s. 3 a 20.

BUSNEL, François, červen 2003a. Kundera Milan L'Ignorance. *adpf association pour la diffusion de la pensée française*.

BUSNEL, François, 4. 4. 2003b. Le roman d l'impossible retour. *Les DNA*.

CENTRE FRANCE DIMANCHE, 25. 5. 2003a. L'Ignorance. *Centre France Dimanche*.

CENTRE FRANCE DIMANCHE, 20. 4. 2003b. L'impossible retour. *Centre France Dimanche*.

CLAVEL, André, 3. 4. 2003. Kundera L'intransigent amoureux de la France. *L'Express*.

⁵ Pokud u francouzských článků chybí některé bibliografické údaje, je to proto, že nakladatelství Gallimard pro účely práce poskytlo pouze nedigitalizované svazky novinových výstřížků, a některé informace – například ročník nebo rozsah stran – tak zpětně i přes snahu nelze dohledat.

- CRÉPU, Michel, květen 2003. Kundera, Delvaille, Henning, Mari, Marcus... *Revue des Deux Mondes*.
- CROM, Nathalie, 3. 4. 2003. Milan Kundera face au « Grand retour ». *La Croix*.
- ČEŠKA, Jakub, 6. 11. 2021. Josefova vdovecká pieta. *Lidové noviny*. s. 11.
- D'ARVOR, Patrick Poivre, 6. 4. 2003. Cendres et diamants. *Nice-Matin*.
- DE CESSOLE, Bruno, 11. 4. 2003. Les exils de Kundera. *Valeurs*.
- DE FAUTEREAU, Émilie, září / říjen 2003. L'Ignorance. *Le français dans le monde*. č. 329. ISSN 0015-9395.
- DE CHALENDAR, Hervé, 27. 5. 2003. L'espace et le temps. *L'Alsace-Le Pays*.
- DELORME, Marie-Laure, duben 2003a. Milan Kundera: le livre de l'exil. *Le Magazine littéraire*. č. 419.
- DELORME, Marie-Laure, 30. 11. 2003b. Six livres « coups de coeur ». *Le Journal du Dimanche*.
- DUTEURTRE, Benoît, 3. 4. 2003. Kundera retour à Prague. *Le Nouvel Observateur*.
- EDER, Kryštof, 6. 1. 2022. Emigrantův život je jinde. *Reflex*. s. 49.
- FERNANDEZ, Dominique, 6. 2. 2003. Kundera, version italienne. *Le Nouvel Observateur*.
- FISCHER, Petr, 15. 2. 2003. Kunderovy marné návraty. *Lidové noviny*. s. 13.
- FISCHER, Petr, 7. 12. 2021a. Odysseus už domů nemusí. Kunderovo Nevědění se dočkalo českého překladu. *novinky.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-odysseus-uz-domu-nemusi-kunderovo-nevedeni-se-dockalo-ceskeho-prekladu-40379888>
- FISCHER, Petr, 2. 12. 2021b. Odysseus už domů nemusí. *Právo*. s. 17.
- FORCE OUVRIÈRE, 4. 6. 2003. Retour en grâce. *Force Ouvrière*.
- FRANCE-SOIR, 28. 7. 2003. Un été à la page, L'Ignorance de Milan Kundera. *France-Soir*.

- FUMAROLI, Marc, léto 2003. Le rendez-vous des émigrés. *Commentaire*. č. 102.
- GARCIN, Jérôme, 13. 4. 2003. Le grand retour de Milan Kundera. *La Provence*.
- GAZIER, Michèle, 9. 4. 2003. Partir, revenir. *Télérama*.
- HABIB, Claude, únor 2003. Lire couramment. *Esprit*.
- HORÁK, Ondřej, 20. 11. 2021. Co nemohl tušit ani Milan Kundera. *Lidové noviny*. s. 18.
- JEŠ, Jiří, 22. 9. 2001. Emigrace, domov a Kundera. *idnes.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komentare-glosy-nazory.K307000?o=0>
- JUST, Vladimír, 20. 1. 2022. Kundera s Havlem na jedné lodi. *Forum 24+*. č. 3, s. 20.
- KÁRA, Jakub, 11. 2. 2022. Nejčeštější (francouzský) Kundera. *Host*. č. 2, s. 48.
- KLEMENTOVÁ, Barbora, 16. 6. 2012. Nevědomost. *iLiteratura* [online]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/30217-kundera-milan-l-ignorance>
- KLÍČOVÁ, Eva, 31. 12. 2021. Utrpení vznešeného elfa v pivním infernu. *Deník N*. roč. 3, č. 252, s. 14.
- KLÍČOVÁ, Eva, Jakub KÁRA, Kryštof EDER a Marek LOLLOK, 11. 2. 2022. Výchova čtenáře v Čechách. *Host*. č. 2, s. 50.
- KNAPP, Aleš, 31. 7. 2000. Španělská cesta Milana Kundery. *Respekt*. č. 32, s. 19.
- KONRÁD, Daniel, 4. 11. 2021. Proč se Češi nevraceli z emigrace. Poprvé vychází Kunderův román Nevědění. *aktualne.cz* [online]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/proc-se-cesi-nevraceli-z-emigrace-milan-kundera-nevedeni/r~043d6c563d0d11ec9322ac1f6b220ee8/>
- KOPÁČ, Radim, 9. 11. 2021. Exulant je navěky sám. *Lidové noviny*. s. 8.
- LA PRAIRIE, Yves, 7. 9. 2003. La Tchécoslovaquie de Kundera. *Le Télégramme*.
- LAFFLY, Georges, 18. 7. 2003. La solitude et la fragilité. *Rivarol*. č. 2631.
- LAMY, Jean-Claude, 18. 4. 2003. Sentiments d'une émigrée. *Midi Libre*.

- LANÇON, Philippe, 3. 4. 2003. Welcome in Kafkaland. *Libération*.
- LE PAN DE LIGNY, Catherine, září 2003. Milan Kundera L'Ignorance. *Le Nouveau Recueil*. č. 68.
- LEBLANC, Michel, říjen / prosinec 2003. L'Ignorance. *Label France*. č. 52. ISSN 1162-6208.
- LEBRUN, Jean-Claude, 24. 4. 2003. Milan Kundera La tension de l'exil. *L'Humanité*.
- LESTAC, Orlando, 21. 5 2003. L'émigration à l'épreuve du temps. *aVoir-aLire*.
- LUCET, Christophe, 6. 4. 2003. Etrangers en leur pays. *Sud Ouest Dimanche*.
- MADELIN, Henri, červenec / srpen 2003. Milan Kundera L'Ignorance. *Études*. roč. 399, č. 7-8.
- MESTRE, Jean-Philippe, 4. 5. 2003. Kundera, retour d'exil. *Le Progrès*.
- MOBAILLY, Dominique, 24. 4. 2003. L'insoutenable retour d'exil. *Témoignage chrétien*.
- NADEAU, Maurice, 16. 4. 2003. Kundera est de retour. *La Quinzaine littéraire*. č. 852. ISSN 0048-6493.
- NEJEDLÝ, Jan, 31. 3. 2022. Milan Kundera: Nevědění, Atlantis, Brno 2021, 152 s. *Tvar*. č. 7, s. 3.
- NĚMEC, Jan, 29. 11. 2021. Opustíš-li mne, nezahyneš. *Respekt*. č. 48, s. 62.
- NOURISSIER, François, 12. 4. 2003. Le grand secret. *Le Figaro Magazine*.
- PANNÉ, Jean-Louis, červenec / srpen 2003. Vivre l'exil. *L'OURS*. č. 330.
- PAYOT, Roger, srpen / září 2003. Milan Kundera L'Ignorance. *Le Bulletin des Lettres*.
- PEHE, Jiří, 21. 11. 2013a. Já se tam vrátím? *Právo*. s. 5.
- PEHE, Jiří, 27. 11. 2013b. Jiří Pehe: Já se tam vrátím? *novinky.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-jiri-pehe-ja-se-tam-vratim-210823>

PEŇÁS, Jiří, 25. 11. 2021. Proč se Odysseus vlastně vracel? *Týdeník Echo*. roč. 8, č. 47, s. 38. ISSN 2336-4971.

PIVOT, Bernard, 6. 4. 2003. La mémoire en exil de Milan Kundera. *Le Journal du Dimanche*.

POBEL, Didier, 14. 4. 2003. La langue blessée de Kundera. *Le Dauphine Libéré*.

POLAC, Michel, 9. 4. 2003. Exil. *Charlie Hebdo*.

REMY, Jocelyne, 8. 5. 2003. La nostalgie n'est plus ce qu'elle était. *Le Bien Public*.

RÉROLLE, Raphaëlle, 4. 4. 2003. La mélancolie Kundera. *Le Monde des Livres*.

ROUBAUD, Marie-Louise, 6. 4. 2003. Milan Kundera et la grande magie du retour à Prague. *La Dépêche du Midi*.

SALLIOT, Francine, 10. 5. 2004. L'ignorance. *Le Phare de Ré*.

SARROT, Aurélie, 24. 4. 2003. L'émigration par Kundera. *Métro*.

SCARPETTA, Guy, květen 2003. Jeux de l'exil et du hasard. *Le Monde diplomatique*.

SOUKUPOVÁ, Jana, 15. 11. 2021. Knihy z Brna. Vybírejte opatrně. *Mladá fronta DNES*. s. 13.

ŠMÍD, Jan, 14. 4. 2003. Francouzský návrat Nevědomosti. *Lidové noviny*. s. 11.

ŠVANDA, Pavel, 11. 6. 2022. Nevědění a nechápání. Otisk kunderovského světa v hotelové posteli. *forum24.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/nevedeni-a-nechapani-otisk-kunderovskeho-sveta-v-hotelove-posteli/>

TISON, Jean-Pierre, červen 2003. Les revenants de Prague. *Lire Magazine*.

UHDE, Milan, 11. 12. 2021. Nelehké návraty. *Lidové noviny*. roč. 34, č. 286, s. 13.

VAGNER, Michel, 1. 4. 2003. Kundera n'ignore plus la France. *L'Est Républicain*.

WEITZMANN, Marc, 2. 4. 2003. Le revenant. *Les Inrockuptibles*.

Teze diplomové práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Hávová Kristýna	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021/2022	
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 75973669@fsv.cuni.cz	
Studijní program/forma studia: Žurnalistika, navazující magisterské, prezenční	
Název práce v češtině: Český a francouzský mediální ohlas a kritická recepcce románu <i>Nevědění</i> Milana Kundery	
Název práce v angličtině: Czech and French Media Response and Critical Reception of Milan Kundera's Novel <i>Ignorance</i>	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2023/2024	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Práce představí život a dílo Milana Kundery, pojmy literární kritika a recenze, analyzovaná česká a francouzská média a samotnou knihu <i>Nevědění</i> . Následně se bude věnovat analýze českého a francouzského mediálního ohlasu. Co se týká dosavadního zpracování tématu, mediálním ohlasem samotného Milana Kundery v českých médiích se zabývá bakalářská práce Karolína Němcové, recepci jeho osobnosti v českém a francouzském prostředí zase dizertační práce Lenky Suchomelové. Ohlasem Kunderových románů se zabývá například bakalářská práce Kristýny Kutnarové, která zkoumá mediální ohlas románu <i>Nesmrtelnost</i> v českých i zahraničních médiích. Dále pak magisterská práce Terezy Jelenové, která se zaměřuje na francouzskou recepci Kunderových česky psaných románů <i>Knihy smíchu a zapomnění</i> , <i>Nesnestelná lehkost bytí</i> a <i>Nesmrtelnost</i> . České a francouzské recepci, tentokrát románů <i>Žert</i> a <i>Totožnost</i> , se ve své magisterské práci věnuje i Barbora Hašková. Přímou románu <i>Nevědění</i> dává ve své bakalářské práci prostor Filip Šimr, který zkoumá téma návratu v Kunderových románech.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Práce se bude věnovat románu <i>Nevědění</i> Milana Kundery. Jejím cílem je zanalyzovat, reflektovat a následně porovnat vnímání a mediálně-kritický ohlas románu v Česku a ve Francii. Práce se pokusí odpovědět na to, v jakých aspektech se liší, popřípadě shodují ohlasy v obou zemích. V potaz bude při zpracování brán i téměř dvacetiletý rozdíl mezi vydáním knihy v češtině a ve francouzštině.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod 1 Teoretická část (podkapitoly budou pravděpodobně ještě rozděleny) 1.1 Vymezení žánrů literární kritika a recenze 1.2 Život a dílo Milana Kundery 1.3 Představení knihy <i>Nevědění</i> 2 Analytická část 2.1 Charakteristika vybraných médií k analýze 2.1.1 Česká média 2.1.2 Francouzská média 2.2 Český mediální ohlas románu <i>Nevědění</i> a jeho analýza 2.3 Francouzský mediální ohlas románu <i>Nevědění</i> a jeho analýza 2.4 Vyhodnocení a porovnání aspektů ohlasů v obou zemích Závěr	

<p>Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období): Analýza využije ohlas v českých a francouzských médiích od roku vydání knihy doposud. Pro Francii se bude jednat o období 2003–2023, pro Česko o období 2021–2023.</p> <p>Vybraná česká média: A2larm, Aktuálně.cz, Deník N, Host, Lidové noviny, Reflex, Respekt</p> <p>Vybraná francouzská média: Libération, L'Express, Le Figaro, Le Monde, L'Obs, Le Parisien, La Nouvelle Revue Française</p> <p>Metody (techniky) zpracování materiálu: Kvalitativní analýza mediálních reflexí</p> <p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>BRIERRE, Jean-Dominique a ŠAVLÍKOVÁ, Lucie. Milan Kundera: život spisovatele. Praha: Argo, 2020. ISBN 978-80-257-3327-1. Francouzský spisovatel představuje Kunderovu osobnost, život a dílo, zasazené do kontextu československých dějin v období 1948–1989. V biografii se více soustředí na Kunderův život po roce 1975, kdy emigroval do Francie.</p> <p>ČERNÝ, Václav. Co je kritika, co není a k čemu je na světě. Brno: Blok, 1968. Esej nabízí hodnocení jednotlivých typů kritiky, věnuje se také jejímu vývoji od renesance až po naši dobu.</p> <p>CHVATÍK, Květoslav. Svět románů Milana Kundery. Brno: Atlantis, 2008. ISBN 978-80-7108-297-2. Literárněvědní esej pojednává o dílech Milana Kundery. Mimo jiné zahrnuje bibliografii zahraničních ohlasů věnovaných právě Kunderovi a jeho dílu.</p> <p>KOSKOVÁ, Helena. Milan Kundera. Praha: Nakladatelství H&H, 1998. ISBN 80-86022-19-6. Autorka se v knize věnuje životu a dílu Milana Kundery. Kromě biografie kniha nabízí i rozbor jeho vybraných děl, který čtenáři odkrývá Kunderův osobitý styl psaní.</p> <p>KUNDERA, Milan. Nevědění. Brno: Atlantis, 2021. ISBN 978-80-7108-377-1. Román sleduje příběh dvou emigrantů, kteří opustili Československo po invazi vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968. Irena, žijící ve Francii, se po roce 1989 vrací do rodné země, kde se její osud náhodou podruhé krátce proplete s Josefem, který emigroval do Dánska.</p> <p>Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)</p> <p>POLÍVKOVÁ, Ema. <i>Mediální ohlas knihy Jana Nováka Kundera: Český život a doba</i>. Praha, 2023. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Malý, Radek.</p> <p>ŠIMR, Filip. <i>Téma návratu v románech Milana Kundery</i>. Praha, 2023. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra české literatury. Vedoucí práce Kubíček, Tomáš.</p> <p>NĚMCOVÁ, Karolína. <i>Mediální obraz Milana Kundery v týdenících Respekt a Reflex v letech 2000-2020</i>. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních</p>

<p>studii. Vedoucí práce Jirák, Jan.</p> <p>KUTNAROVÁ, Kristýna. <i>Nesmrtelnost Milana Kundery a její kritický ohlas</i>. 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Čeňková, Jana.</p> <p>SUCHOMELOVÁ, Lenka. <i>Recepty Milana Kundery v českém a francouzském kulturním prostředí</i>. 2018. Dizertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav románských studií. Vedoucí práce Voldřichová - Beránková, Eva.</p> <p>Datum / Podpis studenta/ky /</p>
29. 8. 2023

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
doc. Mgr. Radek Malý, Ph.D.	
29. 8. 2023	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

<p>TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTÍŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.</p> <p>TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.</p>
--

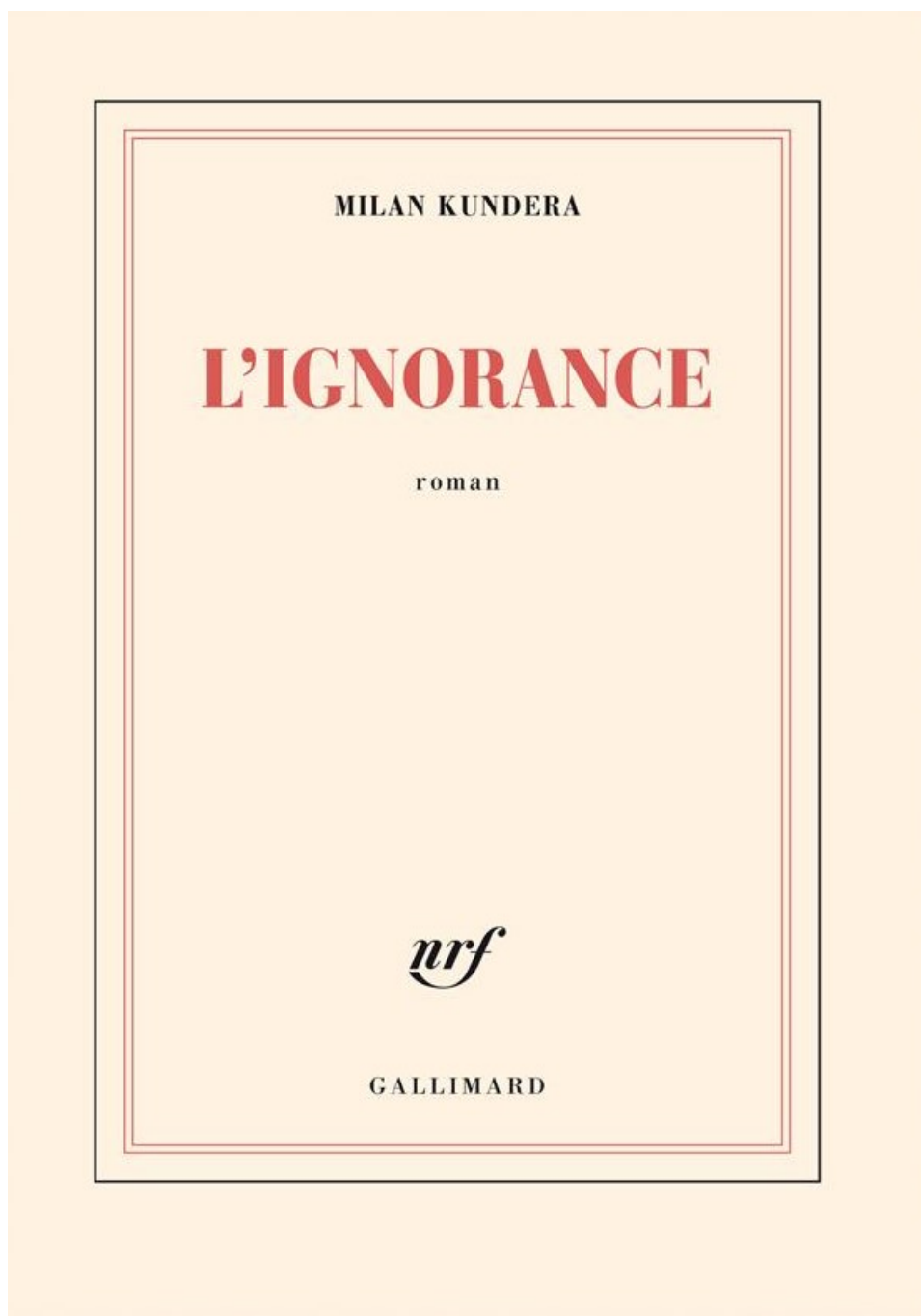
Seznam příloh

Příloha č. 1: Obálka knihy *L'ignorance*

Příloha č. 2: Obálka knihy *Nevědění*

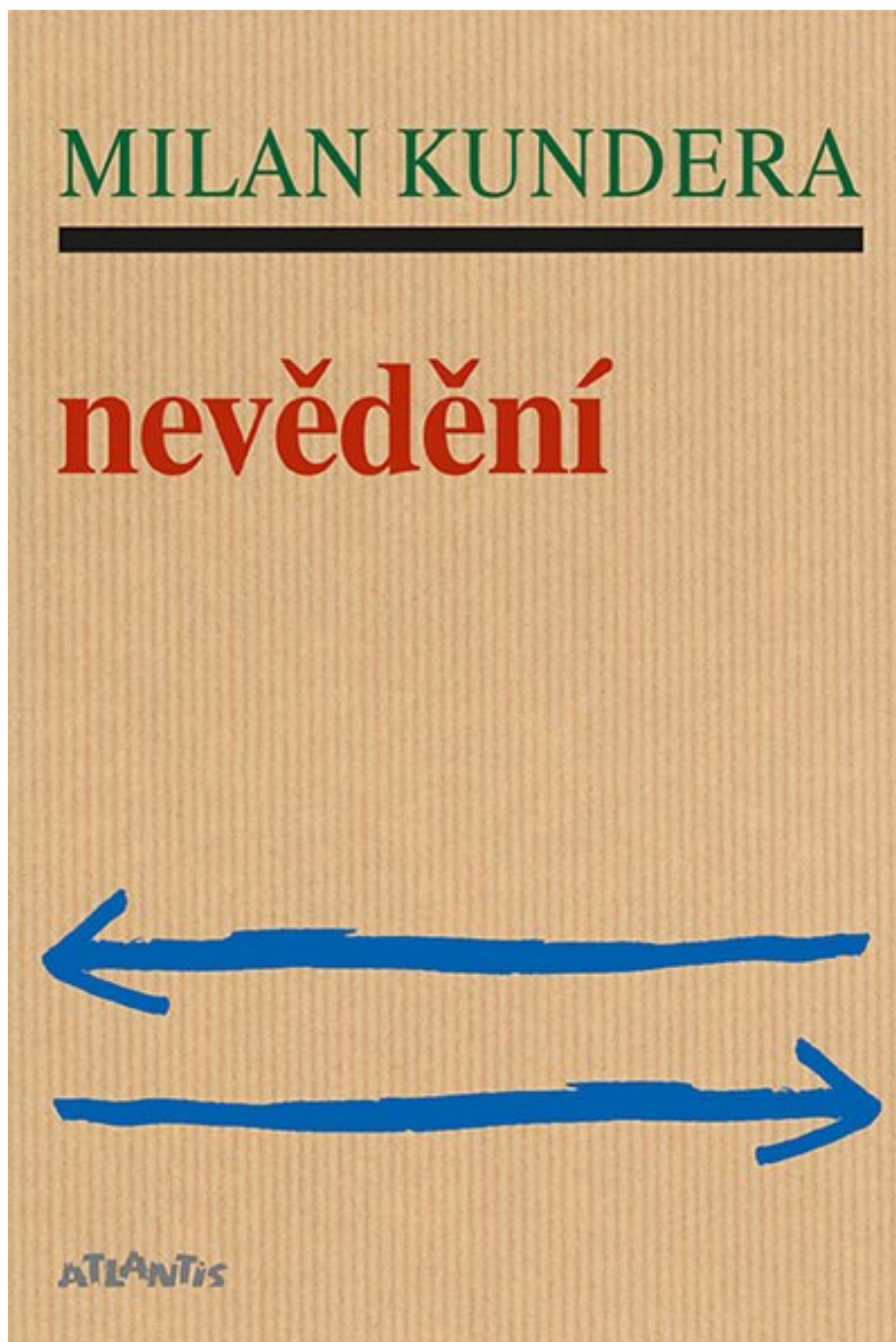
Přílohy

Příloha č. 1: Obálka knihy *L'ignorance*

Zdroj: Nakladatelství Gallimard

Příloha č. 2: Obálka knihy *Nevědění*

Zdroj: Nakladatelství Atlantis